

ENTİ
kahverengi
ilkki, TENBEL
KOPÇİN
üzerrinden
ATTADI

ArtNiyetliler

Tasarımcılar / Designers

Begüm Bahçecik
Reysi Leon

Yazarlar / Authors

Betül Avcı
Yonca Keremoğlu
Naz Uğurlu

İllüstratörler / Illustrators

Betül Avcı
Edanur Kuntman
Mert Tacir
Ece Tunusluoğlu

Fotoğrafçı / Photographer

Kristina Keber

Danışmanlar / Advisors

Onur Yazıcıgil
Stephanie Paine

Sabancı Üniversitesi,
Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi,
Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Programı
Tuzla, İstanbul, 34956

artniyetjournal@gmail.com

Baskı Bilgisi / Colophon

Fontlar / Fonts

José Scaglione & Veronika Burian(typeotogether)

Abril Text

Abril Display

Tablet Gothic

Christopher J. Lee

Canter Display

Levi Szekeres

Levi Brush

Baskı / Printing

A4 Ofset

60 gr Enzo Kitap Kağıdı / Enzo Book Paper

A4 Ofset Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Otosanayi, Yeşilce Mah. Donanma Sk. No:16
Kağıthane/İSTANBUL-TÜRKİYE
Sertifika No: 12168

Tel 0 212 281 6448 **Fax:** 0 212 269 5327

E-mail info@a4ofset.com

Ne Var, Ne Yok?

5 **Dert Copy** *Mezuniyet Sınıfı Derleme İşleri*

7 **Zero to Hero** *Başımızdan Neler Geçiyor?*

9 **Jonathan Barnbrook** *Özel Röportaj*

10 **Sanat için Ölüdür mü** *Makale*

11 **Ömür Biter Flört Bitmez** *Kupon*

12 **Playlist Monsters** *İllustrasyon*

14 **Gülsün Karamustafa** *Röportaj*

16 **Selçuk Artut** *Röportaj*

18 **Adalara Farklı bir Bakış Açısı** *Fotokolaj*

19 **Tekerleğin Sonsuz Dönüşü** *Hikaye*

21 **Aklın Uykusunda** *Sergi Kritiği*

22 **Emrah Kavlak** *Mezun Sohbet*

23 **ArtNiyet Oluşum Süreci** *Dokümentasyon*

Artniyet, Sabancı Üniversitesi Görsel İletişim Tasarımı ve Görsel Sanatlar öğrencilerinin oluşturduğu sanat ve tasarım yıllıkı niteliğinde bir yayındır. Yayının içeriği ve tasarımını geliştirmek için yapılan haftalık toplantılar sonucunda güncel sanat ve tasarım ortamından seçtiğimiz çeşitli konuları özel olarak bu ilk sayıda sunma şansı bulduk.

Röportajlar içerisinde Gülsün Karamustafa, son sergisinden yola çıkarak yaratıcı sürecini ortaya koyarken, Selçuk Artut deneyimlerinin birikimini sanat-sal çalışmalarına yansıtışını anlatıyor, bir yandan da tasarımcı Jonathan Barnbrook, David Bowie ile olan heyecan verici işbirliğinden bahsederken hepsini daha yakından tanıyoruz. Öğrenci makaleleri, yerinde yapılmış gözlemlerle sanatın toplum üzerindeki etkisine değinirken, Marc Quinn sergi yazısı, Arter’de gerçekleşmiş olan etkileyici sergiyi daha detaylı kavrama önerisi getiriyor.

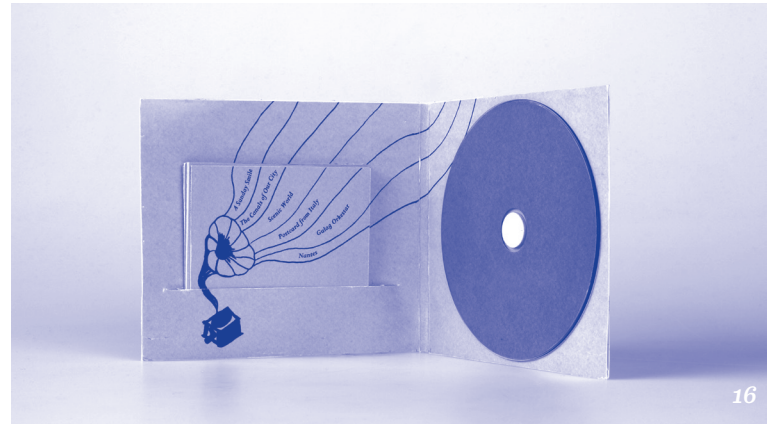
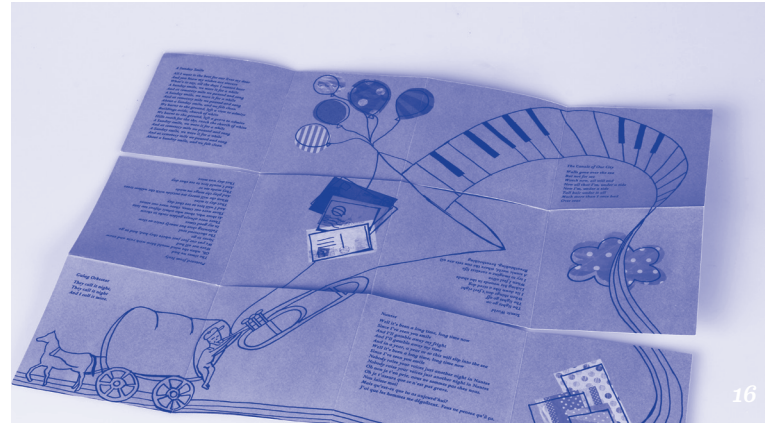
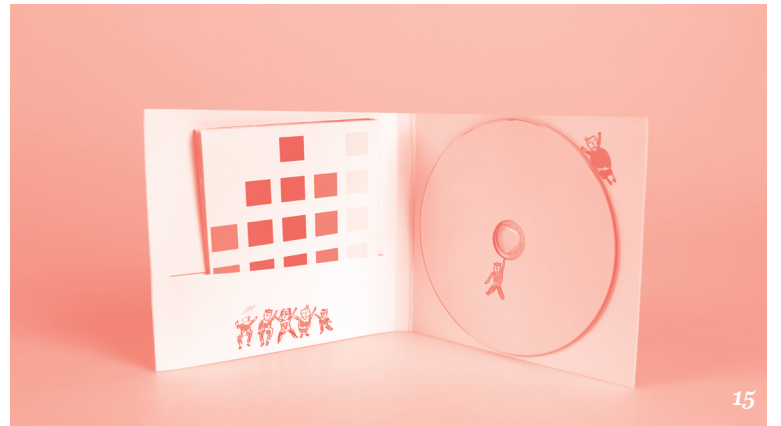
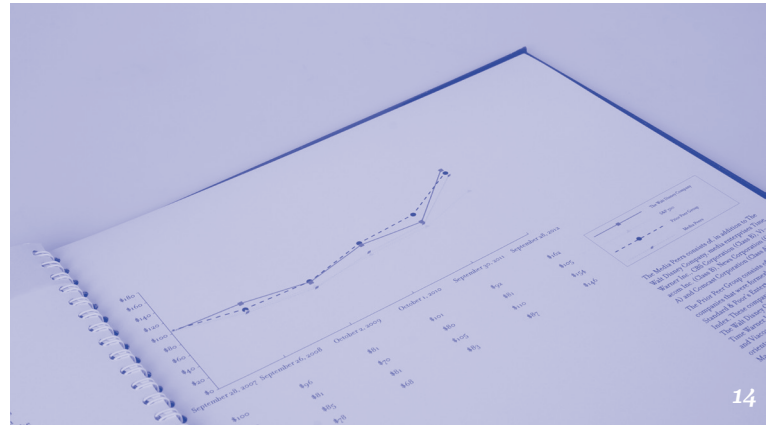
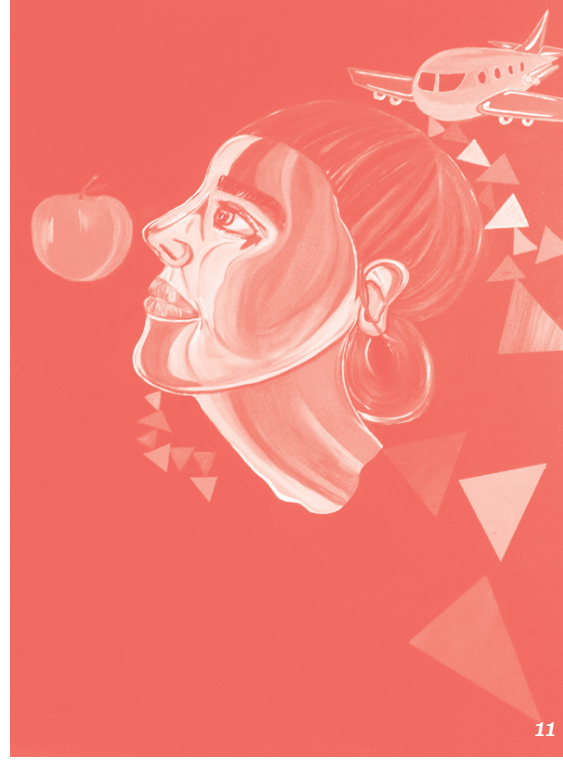
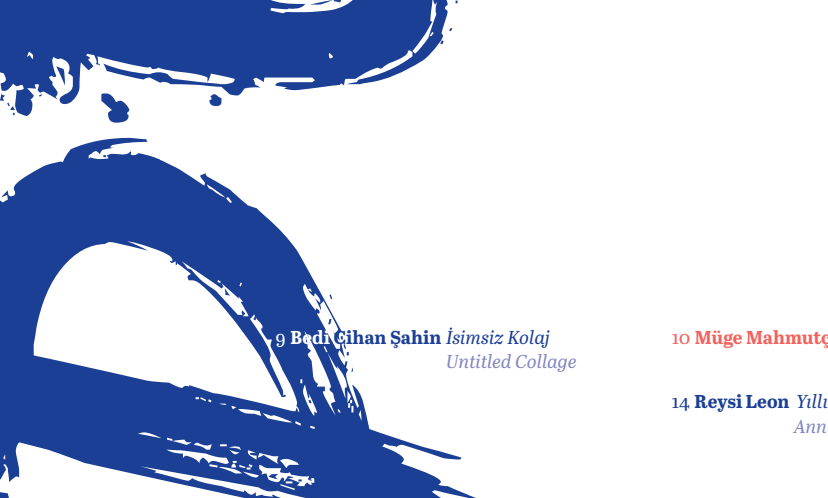
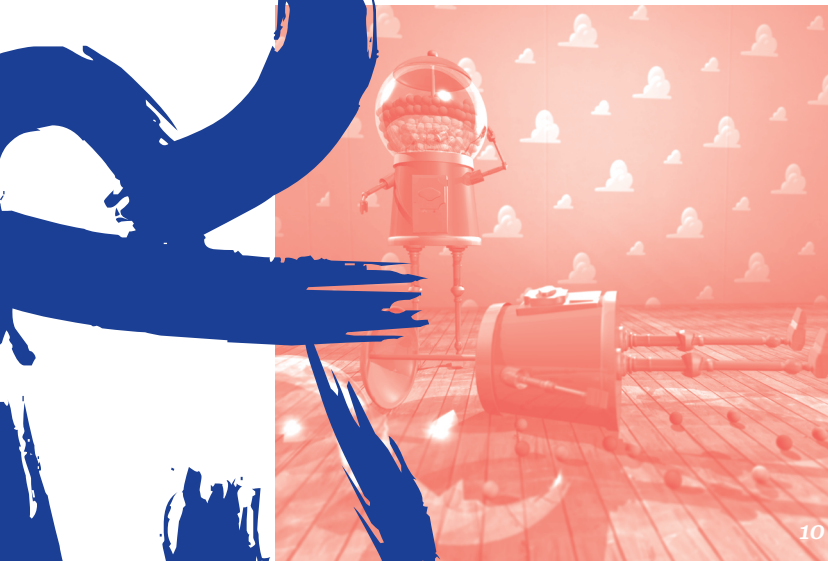
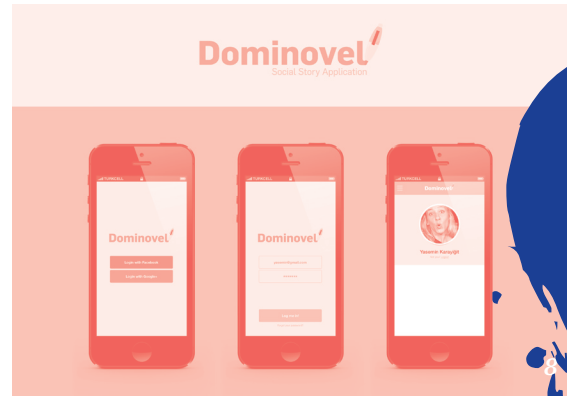
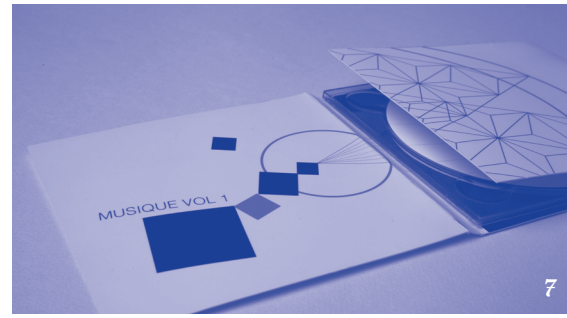
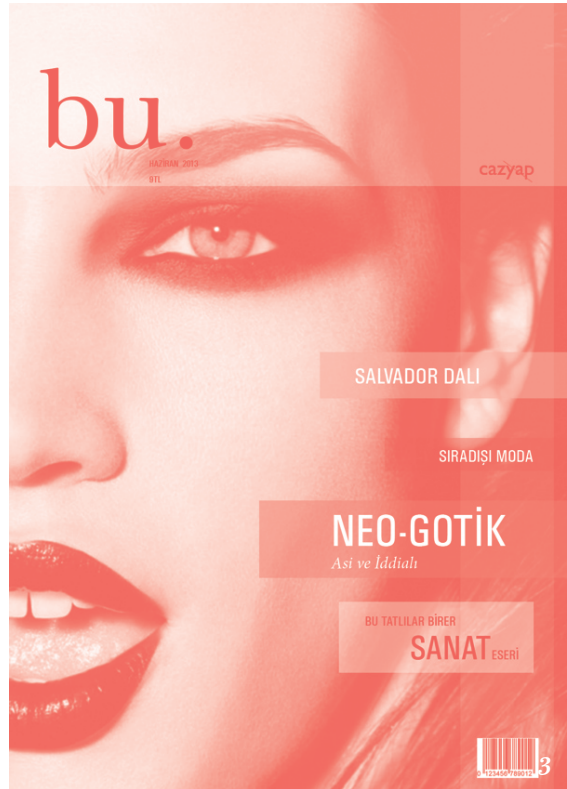
İllüstrasyonlar eşliğinde sayfaları karıştırırken röportajlar dışında algı hakkındaki öykü, Vacd master mezunu röportajı ve son sınıfların işlerinden oluşan Dert Copy daha fakülte odaklı gözümüze çarpan konular arasında.

Yabancı okurlarımız için her yazı ve röportajın İngilizce özet çevirileri bulunmaktadır. Umarız ilk sayımızı keyifle okur ve gelecek sene de bizi takipte olursunuz *

This is the first annual art and design publication created and compiled by the students of the Visual Arts and Visual Communication Design program at Sabancı University. This team of students gathered weekly to develop its content, title, and layout.

Presented is a variety of art and design related subject matter produced exclusively for this issue, such as interviews which: reveal Gülsün Karamustafa’s creative process regarding her latest exhibition; explain how Selçuk Artut utilizes his expansive background in his artistic activities; and, among other topics, discuss designer Jonathan Barnbrook’s experience working with David Bowie. Furthermore, several articles provide insightful observations about the impact of art on society, and an exhibition review highlights works by contemporary artist Marc Quinn.

*Throughout the issue are various illustrations, a fictional story about perception, an interview with one of our alumni, and Dert Copy featuring work from the senior class. For our non-Turkish readers, each article has a short summary in English. We hope that you enjoy this issue and we look forward to reaching you next year **

1 Tuğçe Evirgen Etkinlik Broşürü Tasarımı
Event Brochure Design

2 Mine Sinal Kurumsal Kimlik Hediye Tasarımı
Corporate Identity Gift Design

3 Belmin Pilevneli Dergi Mizanpajı
Magazine Layout Design

4 Begüm Bahçecik Yazıtipi Tasarımı
Display Typeface Design

5 Selin Sargut Albüm Kapağı Tasarımı
Album Cover Design

9 Bedi Gihan Şahin İsimsiz Kolaj
Untitled Collage

10 Müge Mahmutçavoğlu 3D Modelleme
3D Modeling

11 Sedef Uluğ Portre
Self Portrait Painting

12 Yaren Bilici Deneyisel Fotoğraf
Experimental Photography

13 Burcu Bilge Fotoğraf
Photography

6 Başak Aras Tekerleme İllustrasyonu
Illustrative Nursery Rhyme

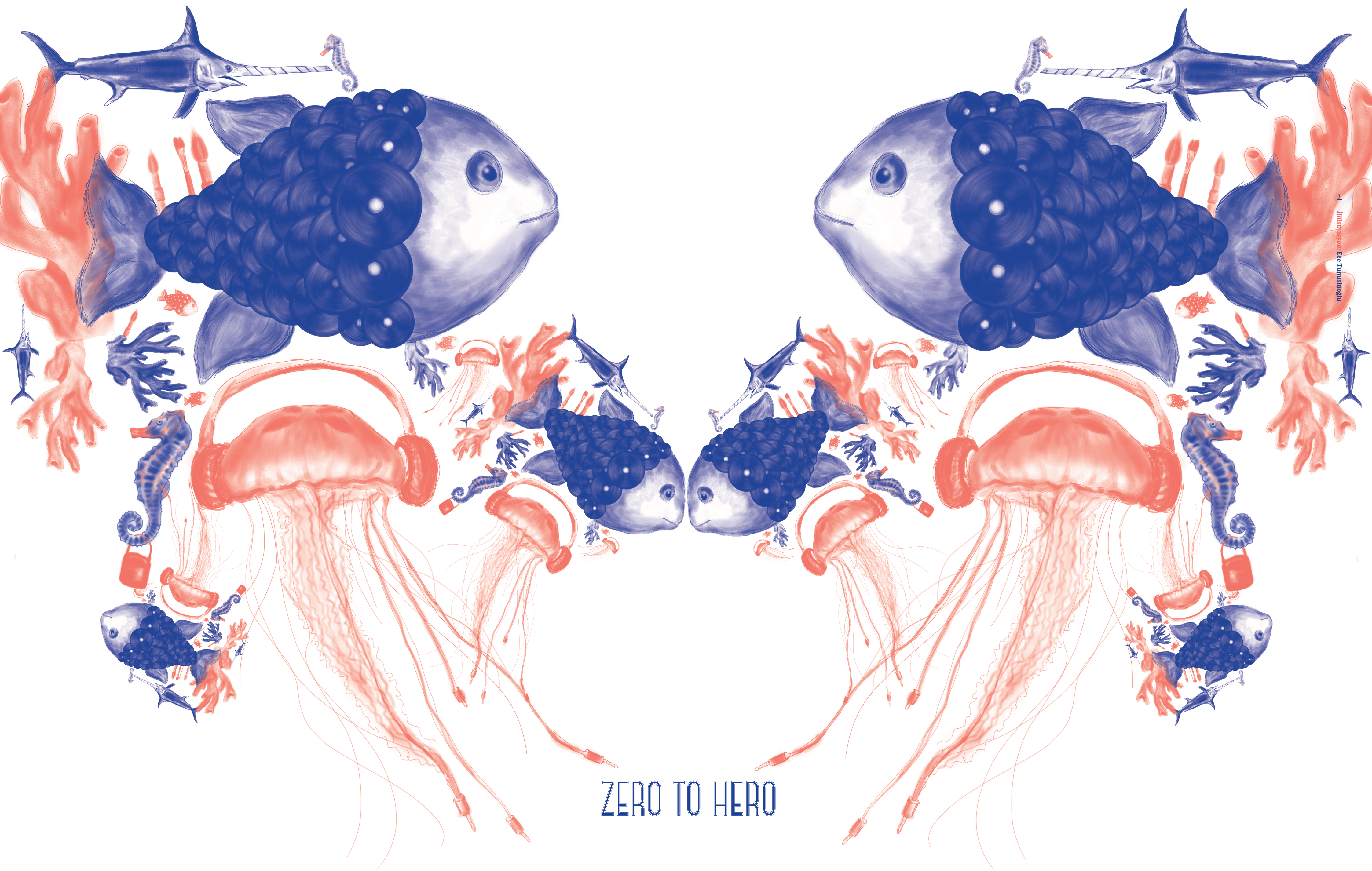
7 Roksan Sarıoğlu Albüm Kapağı Tasarımı
Album Cover Design

8 Seda Çeşmebaşı Akıllı Telefon Uygulama Tasarımı
Smartphone Application Design

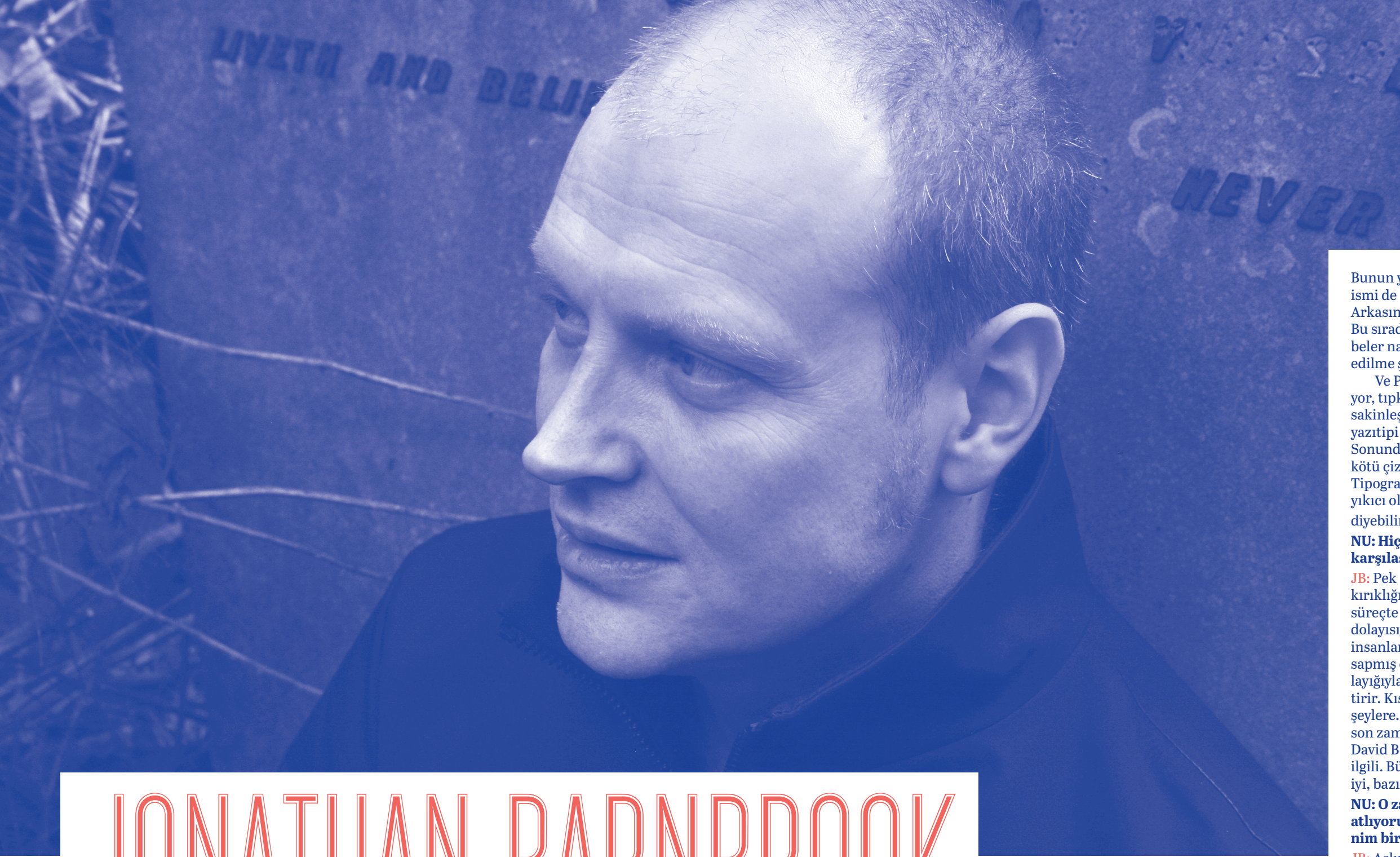
14 Reysi Leon Yıllık Rapor Mizanpaj Tasarımı
Annual Report Layout Design

15 Selin Dönmez Albüm Kapağı Tasarımı
Album Cover Design

16 Ayşe Ezgi Yıldız Albüm Kapağı Tasarımı
Album Cover Design

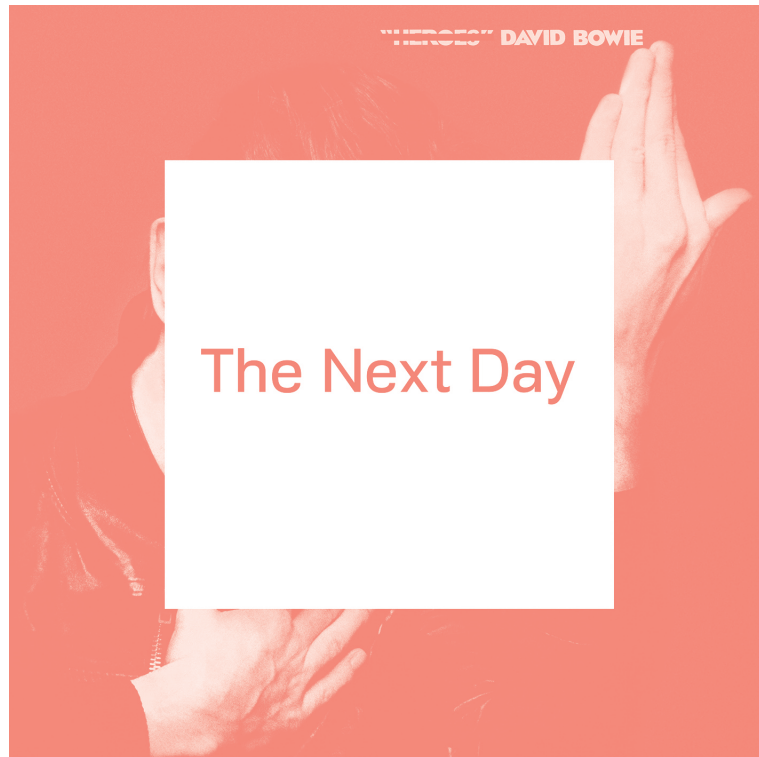

ZERO TO HERO

JONATHAN BARNBROOK

Jonathan Barnbrook ile röportaj yapabilme fırsatını IStype Mono konuşmasından önce ayırabildiği kısa zamanda bulduk. Tok kahkahalarının eksik olmadığı bu röportajı yaparken ben çok eğlendim, sıra sizlerde.

NU: Öncelikle bizimle röportaj yapmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. İlk soruyla hemen başlayorum; grafik tasarımcı olmaya sizi iten şey neydi?

JB: Benim ilk ilgimi çeken albüm kapakları oldu aslında. Tarih olarak 1980'ler gibi bir yerdeyiz. Albüm kapakları o zamanlarda ticari tasarım alanındaysanız, kendinizi ifade etmenin en iyi yöntemlerinden biriydi. Bir sınırlama olmadan müzik- tasarlanan albümlerle- görsel olarak anlatılmaya çalışılıyor ve insanların satın almak isteyeceği büyüleyici bir iş haline geliyordu. Evet büyüleyiciydi çünkü, tasarlanan albüm kapağı, sanatçı ve müzik birbirini tamamlıyordu. Ve ben tüm bunların nasıl bir araya geldiğini anlamıyordum! (Gülüyor.) Ama anlamadığım bu şey beni heyecanlandırıyordu! Bu yüzden grafik tasarımcı olmayı seçtim diyebilirim. Aynı zamanda da harflerin şekillerine, biçimlerine her zaman ilgi duydum. Daha grafik tasarımın ne olduğunu bilmiyorken bile ilgilidim harflere! Eski okul kitaplarımın her yerinde karalamalar var. En az 10-15 tane yazı tipiyle karşılaşmak mümkün. Aslında belki de biraz acıklı... (Yine gülüyor.)

NU: O zaman hemen bunun üzerine ikinci soruma geçiyorum. Fontlarınızı nasıl tasarlıyorsunuz? Yani ilk önce elle bir takım taslaklar mı çiziyorsunuz, yoksa hemen dijital ortamda mı başlıyorsunuz tasarlamaya?

JB: Önce neden font tasarladığımdan bahsedeyim. Tasarlamak, bir sayfadaki her görsel eleman üzerinde kontrolümün olmasını sağlıyor. Soruna gelirse de, bir fontu tasarlamak tamamıyla entelektüel bir süreç bence. Hani saatlerce oturup, çizip ortaya çıkan harf biçimlerini beğenmeyi beklemiyorum, bu bir fikre sahip olmakla ilgili daha çok. Üstelik bu fikir diğer harflerin biçimlerinden esinlenerek gelmiş olmak zorunda değil; bu çoğunlukla insanların dili kullanışından gelebiliyor ya da kelimelerin birbirinden farklı anlamları olmasından. Bu biraz belli belirsiz gelebilir. Ki zaten öyle. Ama bir font tasarlamak, harf biçimleri üzerine kararlar verebilmek, genellikle insanların hafife aldığı bir şey. Aslında zor ve daha önce de dediğim gibi birçok kararı kapsayan, entelektüel bir süreç bu.

Bunun yanında sadece biçim ve şekillerden öte, bir yazıtipinin ismi de önemli bence. Adı Prozac olan bir yazıtipim var. Arkasındaki fikir, olabilecek en basit alfabeği yaratmaktı aslında. Bu sırada dünyadaki tüm alfabeleri gözden geçirdim, diğer alfabeler nasıl basitleştiriyorlardı, nasıl başa çıkıyorlardı dilin ifade edilme şekliyle, bunu araştırdım.

Ve Prozac adı da bu basitleştirme, sakinleştirme fikrinden geliyor, tıpkı bir uyuşturucu veya sakinleştirici gibi. (Ki Prozac adında sakinleştirici etkisi olan bir ilaç da var gerçek hayatta.) Yani bir yazıtipi tasarlarken beraberinde birçok şeyi düşünmek gerekiyor. Sonunda iyi çizilmiş olmalı tabi ki ama aynı zamanda, bazen de kötü çizilmiş olmalı ki var olan tipografik düzeni altüst edebilsin. Tipografi aslında biraz moda gibi. Moda her zaman alt üst edici, yıkıcı olmuştur. Ben de tipografide bunu yapmaya çalışıyorum diyebilirim.

NU: Hiç ortaya çıkmasını beklemediğiniz bir sonuçla karşılaştınız mı? Hiç kendi kendinizi şaşırttınız mı?

JB: Pek sayılmaz. Çünkü bu hızlı bir süreç değil. Kendimi hayal kırıklığına uğramış halde buldum çoğu kez, ama her yaratıcı süreçte bu yaşanıyor genelde. Yaratıcılık karmaşık bir şey, dolayısıyla hiçbir zaman kolay olmuyor aslında. Sinir bozucu olan, insanlar her zaman senden iyi bir iş bekliyorlar. Biraz konudan sapmış oluyorum ama hatta, eğer yeteri kadar zor değilse bence layığıyla çalışmıyorsunuzdur. Çünkü tasarım sıkı çalışma gerektirir. Kısaca pek şaşırmadım tasarım sürecim sonucunda çıkan şeylere. Ama işlerime verilen tepkilere çok şaşırdığım oldu. Mesela son zamanlarda David Bowie için tasarladığım bir albüm var. Her David Bowie hayranının ayrı bir düşüncesi vardı albüm kapağıyla ilgili. Büyük bir şok yarattı bu albüm. Birçok yorum aldı. Bazıları iyi, bazıları kötüydü. Genel olarak çoğu kötüydü hatta. (Gülüyor.)

NU: O zaman daha sonra sormayı planladığım bir soruya atlıyorum; David Bowie'yle çalışmak nasıl bir duyguydu? Eminim birçok kişi soruyordur bu soruyu ama...

JB: Aslında bu kadar direk bir şekilde sormuyorlar. (Gülüyoruz!)

NU: Mesela beraber çalışmaya nasıl başladınız?

JB: David Bowie, Damien Hirst ile yaptığım bir çalışmayı görmüş ve bunu ilginç bulmuş. Beni aradı. Aradığında biri bana şaka yapıyor sandım! (Yine gülüyoruz!)

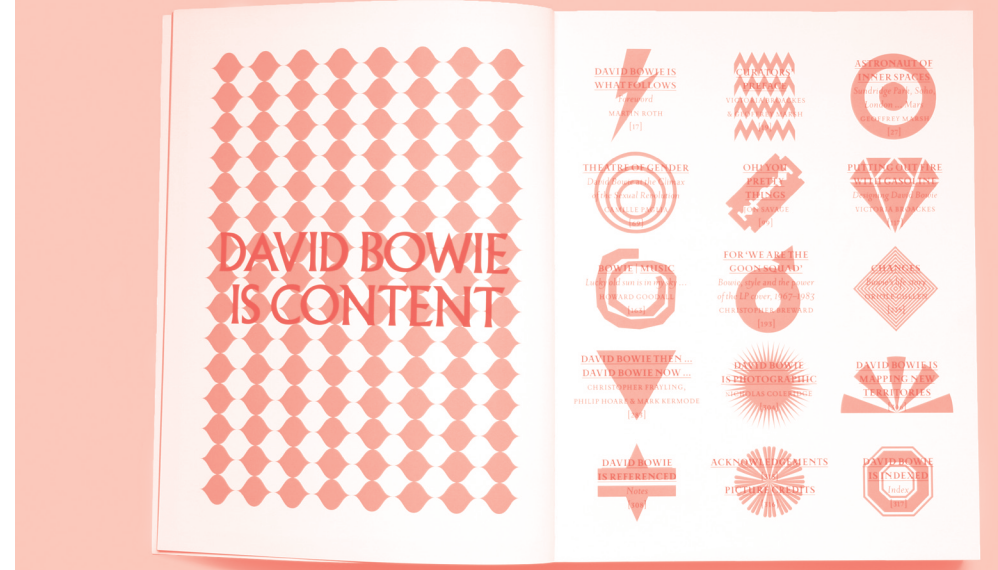
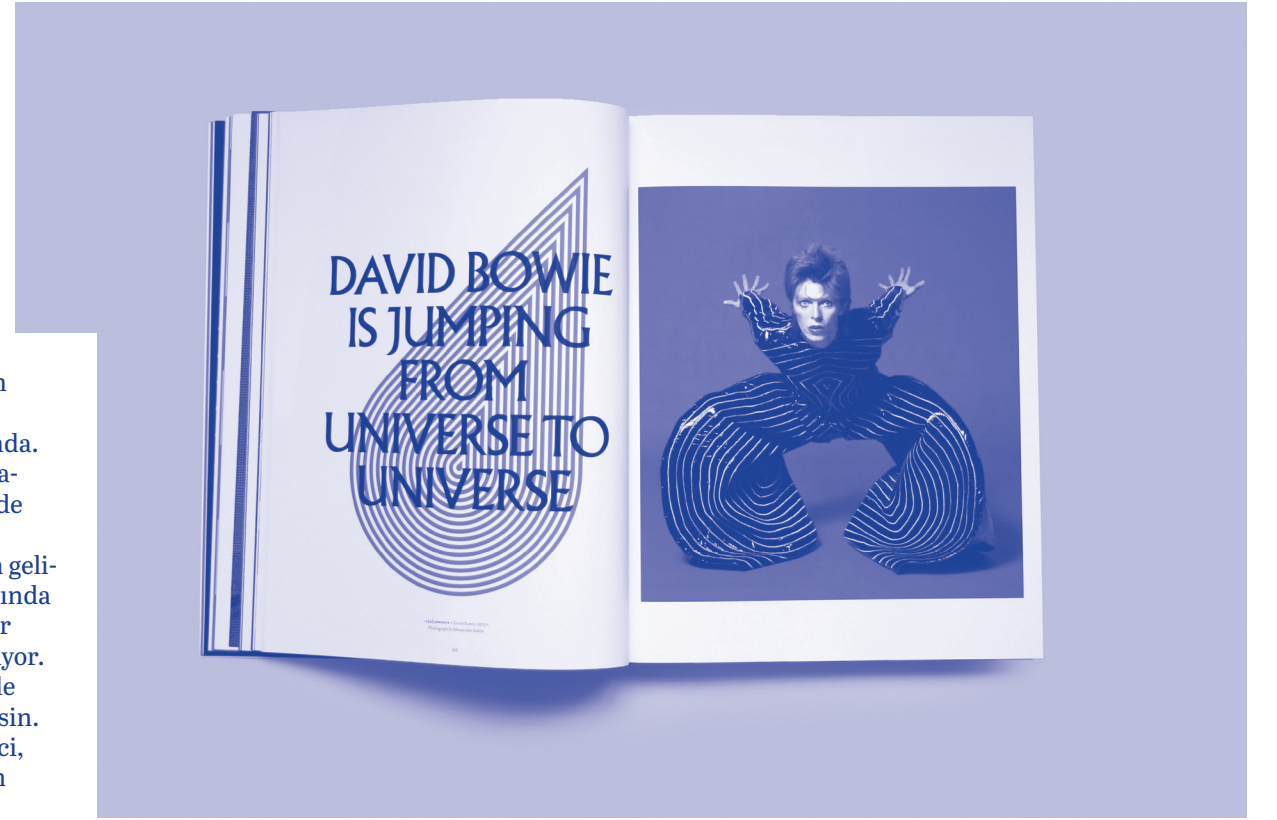
NU: Peki o size ulaşmadan önce de bir David Bowie hayranı mıydınız?

JB: David Bowie'nin müziğini gerçekten seviyordum, tanıştıktan sonra daha da sever oldum. Aslında bu önemli bence, çünkü onunla kurduğum yakın ilişki sonucu onu daha da sevmiş olmam karşımdaki insanın bence gerçekten iyi bir insan olduğunun kanıtı. David Bowie ile çalışma sürecim kişiseldi. Daha büyük müzik gruplarıyla da çalıştım. Bazıları iyi sonlanmadı. Bunun sebebiyse arada çok fazla insan olmasıydı. Ve bunun yanlış olduğuna inanıyorum. Bence en iyi tasarımlar müşteriler ile tasarımcının direk iletişim halinde olması sonucu gerçekleşir. Ve David Bowie'yle olan bu birlikteliğimizde hep beraber çalıştık. Bu genellikle e-mail üzerinden veya skype aracılığıyla oldu, (çünkü o New York'ta yaşıyor, ben de Londra'da) ama sorun değildi. Onun dışında David Bowie sizi dinler, çok komiktir, fikirlerini açıkça söyler, oldukça normal bir insandır aslında. Benim için onunla çalışmak tabii ki büyük bir onur. Büyük ihtimalle onunla çalıştığınız her an, pop müzik tarihine büyük bir şey ekliyorsunuz. Ama aynı zamanda çok korkutucu. O, DAVID BOWIE! Asla bu duyguya alışamıyorum. Onun dışında artık daha olgun bakabildiğim için, ilk eleştirileri daha rahat kaldırabiliyorum diyebilirim. Pek taktığımdan da değil ama bazı insanlar bence anlamıyorlar bu işten. (Gülüyor.) Örneğin David Bowie'nin son albümü... Daha en başından insanların nefret edeceğini biliyorduk, negatif yorumlar yapılacağını da biliyorduk... **NU: Ama yine de devam etmek istediniz bu kapakla.**

JB: Aynen! Tasarımda biraz cesarete de ihtiyaç var. Kısaca, biraz önce de dediğim gibi albüm tasarımı yapmak grafik tasarımcı olmamdaki ilk sebeplerden biriydi. O yüzden bunu yapabiliyor olmak harika!

NU: Daha sıkıcı sorularım geri dönersem. (Gülüyoruz.) Birçok fontunuzda tarihe gönderme yapıyorsunuz diyebiliriz sanırım. Tasarım tarihi önemli midir tasarım süreci içerisindeki insanlar için?

JB: Aslında bunun cevabını biraz biraz verdim diyebiliriz önceki sorularda ama yine kısaca; bence eğer tasarım tarihi hakkında hiçbir şey bilmiyorsanız, tasarımın sosyal içeriği hakkında hiçbir şey bilemezsiniz. Kendi işini anlamak için biraz tarih bilmek gerek. Tasarım tarihini, toplum tarihinden ayrı tutuyor insanlar; halbuki tarih toplumun yansımasıdır. Benim sevdiğim başka bir argüman daha var; her şeyi boşver ve istediğini yap. Gençken, 1970'lerde beni en çok heyecandıran şeylerden biri punk/rocktı. Biz bu şekilde yaşamak istiyorduk! Geriye kalan her şeyi bir kenara fırlatmıştık. Ve bence öğrenciler de böyle bakabilmeli bazı şeylere. İlginç bir şey yaptığınız süreç her şeyi bir kenara fırlatmak herkes tarafından kabul edilebilir.

NU: Peki o zaman işleriniz politik görüşünüzü yansıttıyor diyebilir miyiz?

JB: Sanırım evet. Hatta bence bir şeye inanıyorsanız, bunu direk olarak söylemeniz lazım işlerinizde. Tabi ki her zaman bu mümkün olmayabilir ama bazen de bazı projeleri, kendi görüşünüzü yansıtabilmek için, isteginize göre şekillendirebilirsiniz. Örneğin bir portfolyo yaratırken yapılan en büyük hata bir işe girmeliyim diye düşünüp, ticari işlerle dolu bir portfolyo hazırlamak. Yani eğer ticari işlerle uğraşmak, reklam afişleri tasarlamak istiyorsanız doğru olan bu, evet! Ama eğer istemiyorsanız bunu kendinize yapmamalısınız. Çünkü sonunda kendinizi bu tarz işler yaparken bulabilirsiniz ve bir de bakmışsınız o iş alanına hapsolmushsunuz. (Gülüyor.) Önemli olan tasarımı inandığınız şeylerden ayrı bir yere koymamak. Bu noktada yazıtiplerimin inandığım şeylerden kesinlikle ayrı düşmediğini söyleyebilirim. Yazıtipi derken bunun şöyle ilginç bir yanı daha var. Bir yazıtipi tasarlamak, dille uğraşmayı gerektiriyor. Ve dil de aslında politikacıların en temel aracı. Tüm bunlar tipografiyi etkileyen şeyler aslında.

NU: Virus adında bir şirketiniz var. Niye virus?

JB: Amerikalı yazar William S.Burroughs, beni gençliğimde de hep çok etkileyen bir yazardı. "Dil uzaydan dünyaya gelmiş bir virüstür" deyişi, galiba şirketin adını belirledi. Yani ben de gerçekten böyle hissediyordum, uzaylılar geldi ve bu virüsü dünyaya dağıttılar! Ama aynı zamanda da modanın grafik tasarımı benziyor olması da önemli. Nasıl ki bir renk veya kıyafet popüler oluyor ve belli bir süre sonra da unutuluyorsa, ben de bu şirket altında ortaya çıkacak yazıtipleri için aynısını istedim. Bir virüs gibi yayılıp, popüler olsunlar.

NU: Peki son olarak tasarımlarınız veya fontlarınızla günlük hayatta karşılaşınca ne hissediyorsunuz?

JB: Yani insanlar izinsizce kullanıyorlar onu fark ediyor ve neden bu kadar fakir olduğumu anlıyorum! (Bu sefer kahkahayı patlattık!) Yok yok fakir değilim, sadece şaka. Şaka bir yana, oldukça karmaşık bir his aslında. Bazen dünyanın görsel ortamına bir şeyler kattığımı düşünüyorum ve bu bir onur. Ama bazen de mesela; ilk defa Türkiye'ye geldiğimde Topkapı Sarayı'na gitmiştim ve benim yazıtiplerimden birini kullandıklarını gördüm. Sıttık dedim. Yani ben yabancı bir ülkedeyim ve bunun, böyle tarihi bir şeyin parçası olmak istiyor muyum gerçekten. Dünyanın bir parçası olmak istiyorsunuz, ama negatif şekilde değiştirmek de istemiyorsunuz. Tabi ki bir tasarladığınız bir yazıtipini veya fontu başkaları ile paylaştığınız anda, onların üstündeki tüm kontrolünüzü kaybediyorsunuz ama... sonunda, her şeye rağmen bu pozitif bir tecrübe sanırım.

*Röportajın sonunda ona hemen arkasından yapacağı konuşması için iyi şanslar diledim, ama daha sonradan fark ettiğim üzere onun şansa ihtiyacı yokmuş. Gerçekten harika bir konuşmaydı. Jonathan Barnbrook İstanbul'daki tipografi severlerin kalplerini bence fethetti **

JONATHAN BARNBROOK ✕ INTERVIEW

Before his talk at IStype, the interview has been conducted with Jonathan Barnbrook, who is a graphic designer, a typesafe designer and film maker, about his professional experiences and personal ideas of 20 years on designing covers of albums to font types. Barnbrook explains the significant intellectual process of designing fonts and how his passion of designing covers of albums led him to become a graphic designer. In the interview, he briefly talks about the font type that he has designed, the "Prozac", his company "Virus", as well as the album cover that he designed for David Bowie and their collaboration.

Uygun koşullar sağlandığı sürece herkes sanat eseri çalabilir. En uygun koşul ne olurdu diye düşünüldüğünde de savaş en doğru cevap, Adolf Hitler de koşulları en doğru değerlendiren adam olacaktır. Bu koşullar içinde ölümü göze almış sanatseverler ise en büyük kahramanlardır bence!

Adolf Hitler 1933'te Almanya'da iktidara geldiğinde, sadece aryan ırkını aramıyordu; aynı zamanda da kendi inançları doğrultusunda gerçek ve doğru sanatı da arıyordu. Keşke reddedilmeseymiş ama Viyana Güzel Sanatlar Akademisi tarafından iki kez reddedilmiştir. Bir süre suluboyayla yaptığı kartpostallarını satarak geçindiği de bilinmektedir. Onun sanat konusundaki standartlarına gelirsek; modern sanat, onun için pek de kabul edilebilir değildi. Kavgam adlı otobiyografisinde Dadaizm hakkında “deli ve ahlaksız insanların aşırı yolsuzluğu” şeklinde yazmıştır.

Hitler'in hoşuna giden sanat ise klasik olandı. Kendi beğenisine göre seçtiği klasik tarzdaki birtakım Alman resim ve heykelleri 18 Temmuz 1937'de Alman Sanat Evi'nde sergilenmeye başlandı. Sergi açılışında da Hitler, sanatçının kendisi için değil, halk için sanat yapması gerektiğini söyledi. Hiçbir zaman ciddi bir ziyaretçi sayısına ulaşamadı bu sergi. Alman Sanat Evi'ndeki bu açılıştan tam bir gün sonra ise “Yoz Sanat” sergisi açıldı. Sergide Franz Marc, Paul Klee, Wassily Kandinsky, Ernst Ludwig Kirchner, Marc Chagall, Emil Nolde vb. birçok sanatçının işleri yer alıyordu. Serginin açılma sebebi ise insanlara neyin yanlış olduğunu göstermekti. Sergi Nisan 1941'de kapandı ve kapanana kadar üç milyon-dan fazla insan tarafından gezildi. Sonuç olarak komiktir ki, Hitler dünya sanat tarihindeki belki de en başarılı modern sanat sergisinin ortaya çıkmasındaki en kilit isim oldu, amacı bu olmamış olsa da.

Hitler işgal ettiği her ülkede önemli sanat eserlerini çalıyordu. En büyük hayali Linz'te inşa edeceği büyükçe bir müzede çaldığı tüm bu sanat eserlerini sergilemekti. Linz'deki müzenin inşası hiçbir zaman gerçekleştirilememiş olsa da, Hitler müzesi için ihtiyacı olan koleksiyonun büyük bir kısmını işgal altındaki ülkelerin sanat eserlerini çalarak toplamıştı. Müzeleri ve galerileri yağmaladığı yetmezmiş gibi, kişisel koleksiyonlara da birer birer el koyuyordu. Özellikle de koleksiyon sahibinin Yahudi olması durumunda koleksiyoner ya her şeyi geride bırakıp kaçıyordu, ya da canına karşılık sahip olduğu sanat eserlerini takas ediyordu. Koleksiyonunu canını kurtarmak için geride bırakıp kaçanlardan biri de şeker kralı Ferdinand Bloch-Bauer'di. Eşi, Adele ile birlikte yüksek sosyeteden olan bu çift; Gustav Klimt'in, besteci Richard Strauss'un da çağırıldığı davetler veriyorlardı. Adele'in iki portre ve başka resimler için Klimt'e modellik yaptığı biliniyor. Hatta Klimt'in en ünlü eseri Öpücük'teki kadın, Adele ile büyük bir benzerlik taşır. Adele 42 yaşında öldüğünde kocası onun için bir hatıra odası yaratır ve bu odaya da Klimt'in yaptığı portreleri, resimleri yerleştirir. Ancak savaş başladığında tüm servetini geride bırakarak hayatını kurtarmak için kaçır. Ve bir daha asla resimleri göremeden sürgünde ölür.

Yeterli ve hatta belki dayanılamayıp biraz fazla verilmiş arka plan bilgisinden sonra gelelim savaşın kahramanlarına. İlk kahramanımız harika bir kadın, Rose Valland. Naziler Fransa'ya girdiğinde müzelerdeki en önemli eserlerin birçoğu ülke dışına çıkarılmıştı. Fakat tabii ki Paris, zamanının en önemli sanat

SANAT İÇİN ÖLÜNÜR MÜ?

başkentlerinden biri olarak daha birçok eser bulunduruyordu. Tüm bu eserlere de Naziler tarafından el konuluyor ve eserler başka yerlere taşınıyordu. Yalnız taşınmadan önce muhakkak Jeu de Pomme'dan geçiyorlardı. Burada Naziler eserleri fotoğraflıyor, seçiyor; kimisini yakıyor, kimisini de başka yerlere gönderiyorlardı. Tüm bu süreç içerisinde Jeu de Pomme'da çalışan Rose Valland, binaya girmiş ve çıkmış tüm eserlerin takibini yapmıştır. Kime aitlerdi, nerden geldiler ve nereye gönderiliyorlar. Sürekli olarak Nasyonal Müze'nin direktörüne çalıntı eserlerle ilgili bilgi veriyor, Fransız Direnişi'ni de bombalanmaması gereken gemiler hakkında uyarıyordu. Onun almanca bildiğini bilmeyen Naziler'in arasında rahatça dolaşabilmesi ona bu fırsatı vermişti.

“deli ve ahlaksız insanların aşırı yolsuzluğu”

Franklin D.Roosevelt'in de kabulüyle Savaş Alanlarında Tarihi Eserleri ve Sanat Eserlerini Koruma ve Kurtarma Komisyonu kuruldu. Böylece içlerinde sanat direktörlerinin, küratörlerin, tarihçilerin, mimarların ve akademisyenlerin bulunduğu bir grup insan savaşın içine sanat eserlerini korumak pahasına dalmış oldular. Onlara Monuments Man deniyordu. Müttefikler ilerledikçe, onlar da ilerliyor, savaşın içinde kurtarılabilecek sanat eserleri, tarihi binaları arıyorlardı. Ama tabiki savaş devam ediyordu ve kayıplar veriliyordu. Batı Avrupa'daki müttefiklerin başkamoutanı General Eisenhower da kendi adamlarına kültürel veya sanatsal önemi olan binalara ve objelere savaşın el verdiği koşullarda saygılı olmalarını emretmişti. Böylece Monuments Man'e bir yardım eli de ondan gelmişti. İlk defa bir savaşta tarihi binalar, sanat eserleri düşünülüyor; kültürel miras korunmaya çalışılıyordu.

Bu sırada çalışan sanat eserlerinin nerede saklandığı hala bilinmiyordu. Eserlerin saklandıkları yerlerin öğrenilmesiyle Monuments Man büyük bir mücadeleye girdi. Eserler Almanya'daki tuz madenlerinde saklıydılar. Tuz madenlerinde saklı olmaları çok mantıklıydı çünkü tuz nemi önliyordu ve sanat eserlerinin zarar görmeden saklanabilmesine imkan sağlıyordu. Mücadelenin sebebiyse Rusların, Monuments Man'in aksine, buldukları sanat eserlerini savaş ganimeti olarak kendi ülkelerine götürmeleriydi. Şanslıyız, Monuments Man birçok eseri ait oldukları yere ulaştırabilmiştir. Tabi çoğu eser bulunmuş olmasına rağmen üzücüdür ki hala kayıp eserler var. Raphael'in Portraif of a Young Man adlı tablosu bu kayıp eserlerin en ünlülerindendir.

Bu noktada basitçe diyebiliriz ki sanat, milyonlarca insanı gaz odalarına, ölüm mangallarına yollayan katillerin bile kayıtsız kalamadığı bir olgudur. İnsanların inançları yüzünden vahşice öldürüldüğü o dönemde ölmeyi göze almış yürekli sanat severler olmasa, belki de birçok eseri şimdi göremeyebirdik bile. Şanslıyız ki bazıları bu vahşete göz yummadılar ve şanslıyız ki ölmeyi bile göze aldılar ✖

1 - Hedef Tutturana

Bu oyun cilveli takılmak isteyenlere geliyor!

1. Kuponumuzu kesip buruşturmak suretiyle top haline getiriyoruz.
2. Hedefimizin tam karşısında oturduğumuza emin oluyoruz, en azından göz göze gelebileceğimiz bir yer olsun.
3. Bir de önümüzde boş bir bardak bulunsun. Bardak ne kadar büyük olursa o kadar iyi. Mesela bira mı içtin, boşu verme, önünde tut.
4. Hedef kişi ile önce göz göze gel. Ona göstererek topu ona ya da masasına fırlat. Zaten o da merak edecektir n'oluyor diye.
5. Gülümsemeyi (rahat ve içten bir şekilde ama) unutma.

Not: Oynamazsa sağlık olsun. Topu geri isteyebilirsin ama başkasına atmadan önce biraz ortamın değişmesini beklesen iyi olur.

2 - Yanlış Hesap

Bu kupon istenmeyen kesiciler için hazırlandı. Diyelim siz hedefinizi ararken dikkat dağıtıcı, belki de rahatsız edici bir kesici var ortamda. Bu kuponu kullanmanın zamanı o zamandır. Kullanmak için;

1. Kuponu tabii ki de kesin.
2. Tuvalete gitmek için kalktığınız bir ara yanına yaklaşp kuponu eline geçiriverin. Sonra çok muhattap olmadan uzaklaşın.

Not: Eğer çekinirseniz garsondan rica edebilirsiniz. Ama o zaman kimden geldiğini anlamayabilir. Tavsiye edilmez.

3 - Ne Çıkarsa Bahtına

Bu kupon hedef kişiye yaklaşmakta daha utangaç hissettiğimiz durumlarda bize kolaylık sağlayabilir.

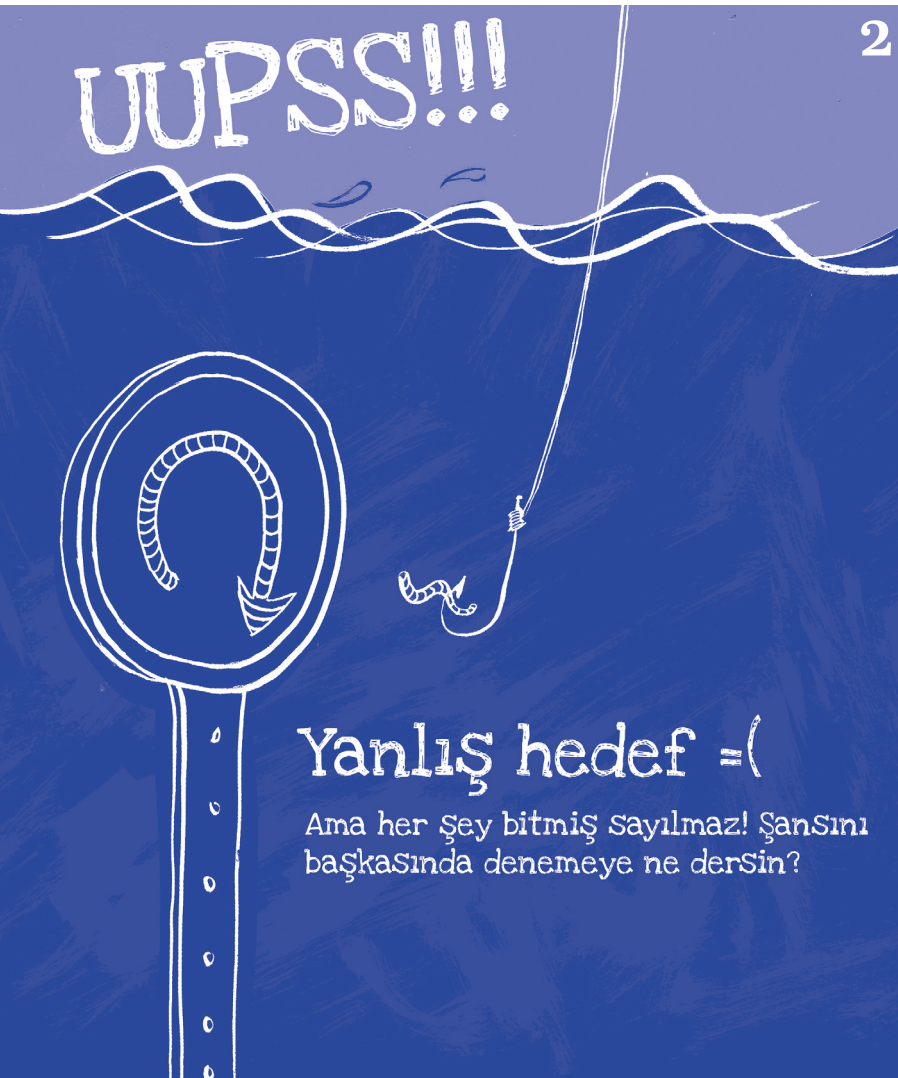
1. Kuponumuzu kesip görsel üstte kalacak şekilde kağıttan uçak haline getiriyoruz.
2. Hedefimizin bizi göremediği bir yerde olduğumuzdan emin oluyoruz.
3. Uçakla beğenilen şahsı vuruyoruz.
4. Uçağı geri atması durumunda kalkıp uçağı alıp yanına gidiyor, en güzel içten gülümsememizi gösterip sıcak bir merhaba ile tanıştırıyor. Artık gerisi de muhabbet sohbet ve belki de neler neler!

Not: Uçağın yanlış kişiye çarpması durumunda hiç renk vermeyin. Uygun bir anda gidip alabilirsin ve şansını tekrar deneyebilirsin. Fakat şunu da unutma, belki de kader uçağın başka yöne savurmuştur.

4 - Köpüklü Kahve

Bu oynusuz kupon daha romantik takılmak isteyenler için.

1. Kuponu kesin ve bozmadan bırakın.
2. Hedef kişi ile gözgöze gelin ve kalkıp yanına gidin.
3. Kuponu uzatın ve cevabını bekleyin. Eğer oturuyorsa masanın üstünden kağıdı önüne de sürebilirsiniz.
4. Daveti kabul ederse kahveyi ısmarlamazın oldukça nazik bir davranış olur.

GÜLSÜN KARAMUSTAFA

Çağdaş sanatın önde gelen isimlerinden Gülsün Karamustafa, 1970'li yıllardan beri içinde bulunduğu toplumsal hayatı, insanları yansıtarak üretiyor sanatını. Kendisiyle SALT'taki sergisinden ve sanat hayatı hakkında konuşma fırsatı bulduk. Çok tatlı bir kadın olan Gülsün Hanım beni evine kabul etti. İşte pek hoş sohbet röportajımız.

NU: Öncelikle bizimle röportaj yapmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim. Çok mutlu olduk.

GK: Ne demek. Ben daha mutlu oldum. Yeni jenerasyonla böyle bir paylaşım her zaman güzel.

NU: O zaman ilk soruyla başlayalım, sanata yönelmenizdeki en önemli unsur nedir? Nasıl karar verdiniz sanat okumaya?

GK: Benim babam doğduğum yıllarda radyoda çalışıyordu, spikerdi. Gazeteci ve yazardı. Son derece yaratıcı bir kişilik! Annem güzel resim yapan bir insandı, dayım da öyle. Ve bütün bu ortamda gerçekten ben daha üç yaşından itibaren bir misyon yüklendim, çünkü güzel resim yapıyordum. Yani düşün, bir çocuğun güzel resim yapmasından onu direkt olarak resme yönlendirmek gibi bir tavrı benimsemiş bir aile... Sonuçta üstüme öyle bir yük yüklendi ki ben sanatçı oldum. (Gülüyor.) Yani bu işte dünyaya açık, sanatın ne olduğunu bilen ailelerin çocuklarının avantajları. Şunu görüyorsunuz ki; sanatın ne olduğunu bilen, sanata çocuklarını korkmadan yönlendirecek bir aile arkada duruyorsa, senin yolun bir anlamda açılmış oluyor.

NU: Kesinlikle katılıyorum! Sanat okuyan bir üniversite öğrencisi olarak ailemin desteğine sahibim ve onların desteği olmasaydı bu bölümü okuyacak cesareti bulabilir miydim hiç bilmiyorum. Ben YKY'den çıkan Türkiye'de Güncel Sanat Serisi'ndeki Güllerim ve Tahayüllerim kitabındaki söyleşinizi okudum. Ve orda 1969 yılında çıktığımız yurtdışı gezinizden bahsetmişsiniz. Açıkçası anılarınız beni çok etkiledi. Bize biraz bahsedebilir misiniz?

GK: Evet! Bu çok güzel bir soru! Bana hiçbir yerde sorulmamıştı bu o söyleşi dışında! Şimdi düşün burada bir sanat eğitimi alıyorsunuz ve inanılmaz bir şekilde Batı Sanatını öğreniyorsun. Fakat elinin altında kesinlikle buna örnek teşkil edecek en ufak malzeme yok. O zamanlar da eğer iyi bir sanat öğrencisiysen o kadar büyük bir özlem birikiyor ki... Bir ihtiyaç! Benim bunları görmem lazım! Ne yapabilirim. O sırada yolculuk kısıtlı. Dışarı çıkarken belli bir para alabiliyorsun. Ama böyle öğrenci biletleri falan var. Gerçi onu da kullanabilen, cesaret edebilen birkaç öğrenci arkadaşımız vardı. Ben de onlar gibi bir çelinliğe kalkıştım. Sırt cantamı aldım ve İstanbul'dan bir işçi trenine bindim. Almanya'ya ve Fransa'ya işçi götürüyordu bu tren. Neredyse senin yaşında genç bir kızdım. Ve tam bir serserilik aslında. Tek başımayım. İlk önce İtalya'ya gittim, sonra da İsviçre'ye. Lozan üzerinden Paris'e geçtim. Paris'te arkadaşlar vardı tabi. Bir hafta falan çıldırdık. (Gülüyoruz.) İyi hoş da tabi ondan sonra yine yalnızlığa gömülüyorum Hollanda'da. Tüm bu süre içerisinde iki, üç kuruşa kalınan gençlik hostellerinde kaldım.

Önemli olan bütün müzeleri gezebiliyordum! Giotto'nun, Piero-della Francesca'nın kiselilerine girip çıkabiliyordum. En büyük zenginleştirme! Bu hızla Almanya'ya geçtim, ve Berlin'e. Bu arada sonbaharda yola çıkmıştım, kış geliyordu.

NU: Eyvah Berlin'de kış!

GK: (Gülüyor.) Evet her yerde en ucuzundan bir yelek, bir palto üstleniyorum. Fakat durmuyorum, daha da devam edeceğim. Danimarka'ya geçtim. Ve İsveç'e, Stockholm'e kadar biletim var. Ama Kopenhag'da artık dayanamayacağımı hissettim. Tam anlamıyla büyük bir kış vardı. Oradan Berlin'e dönüp Avusturyadan geçmemi sağlayacak vizeyi alamadığım için İstanbul'a uçak bileti aldım. Ama bu bana yetmişti. Fransa'daki Musée d'Art Moderne'den, İtalya'daki kiliseler... Hepsini gördüm! Sanata yeni atılmış biri için inanılmaz bir zenginlikti.

NU: Modern sanattan çağdaş sanata isimli bir ders almıştım ve sonra da Hollanda'ya gitme şansım oldu. Bahsedilen eserleri gördüğümde çıldırmıştım! Ki bizim bu eserlere ulaşımımız belki sanal yollarla da olsa biraz daha kolay sizlere göre.

GK: Onun zevki bambaşka! Fransa'daki Modern Sanatlar Müzesi, o zamanki Jeu de Pomme'daydı sanırım. Tüm koleksiyonu başından sonuna kadar gezip bitirdim. Ve bitirdiğim anda ağladım. Dedim ki ben bunların hepsini biliyorum, tanyorum ve ilk defa görüyorum. Çok etkilenmiştim. Bunu da ilk defa söylüyorum sana. Müthiş bir şeydi!

NU: Siz resim eğitimi gördünüz ama daha sonra kimsenin güncel sanata yönelmediği bir zamanda siz içindeydiniz. Basitçe nasıl?

GK: 'Peintüre' anlamında resim beni hiçbir zaman tam olarak tatmin etmedi. Çünkü benim bir yanımda hep bu sosyal olaylarla iç içe olmak istiyordum. Yani bir nevi o dönem yaşadığımız aktivist tavırdan kaynaklanan, hayatı ve insanı içine alan bir sanatla uğraşmak istiyordum. Yoksa soyut sanat veya işte bir manzara resmi vesaire hiç ilgimi çekmedi. Dolayısıyla o dönemde hikaye anlatmayı nasıl çözerim resimlerimle diye düşünmeye başladım. Ve sonuç olarak resimlerim insan ilişkili resim nedir düşüncesinin ürünleriydiler. O dönemde tabi akademi bunları reddediyor ve bunu yapmak müthiş bir başkaldırı. Hatta senelerce illüstrasyon denildi. Ama bu beni durdurmadı. Ve bir noktada resim yüzeyi bana yeterli olmamaya başladığında, objelerin hayatıma girdiğini fark ettim. Resimde resmedeceğim bir şeyin gidip sahibisini almak, insana ait bazı şeylerin sahibisine dokunmak ve onlarla uğraşmak daha cazip geldi. Ve güncel sanata geçişim böyle organik bir geçiş oldu.

NU: Peki buraya gelmişken hemen sormak isterim; işlerinizde ilk önce form ve objeyi görüp fikri mi yakalıyorsunuz, yoksa bir fikrin içinde yoğunlaşp objeleri öyle mi seçiyorsunuz?

GK: Güzel, bravo bravo. Güzel sorular bunlar, kendini açan sorular. Tabi şeyi düşün resim yapıyorum ve bu resmin içinde insan unsuru, güncel hayat vesaire vesaire var. Ve bu arada etrafımda resmini yaptığım şeylerle karşılaşıyorum. Gözlemliyorum. Mesela işte o dönem arabeskleşme sürecini yaşıyoruz inanılmaz bir hızla. Köyden kente göç var. Göç sırasında her şey değişiyor ve acayip bir kırma kültür ortaya çıkıyor, iki arada bir derede. Bu anlatmak için çok cazipti. Tabi o arada ortaya çıkan bu kitsch obje zenginliği var birde. Kısaca evlerin içindeki o yaratıcı, yepyeni patlama ilgimi çekti. Yavaş yavaş da objeleri biriktirdim. Hala da elimde o dönemde bir kenara attığım eski objeler var. Çok orijinaller. Onlar daha sonra kaybolup gidiyorlar, o dönemin belgesi olarak çok önemli-ler. Ben o döneme ait objeleri elime geçenleri ve ilgimi çekenleri bir araya getirerek işlerimi gerçekleştirdim. Objeler kendi geldi bana, ben onları tekrar yorumladım.

NU: Geçtiğimiz aylarda SALT'ta gezebildiğimiz "Vadedilmiş Bir Sergi" adlı kişisel serginiz hakkında konuşmak istiyorum. Bir retrospektif olarak yorumlayabilir miyiz serginizi?

GK: Şimdi retrospektif, bir sanatçının işlerinin başından sonuna kadar dönemlere ayrılarak, linear bir sunum içinde sunulduğu sergidir. Biz baştan Duygu Demir ve Merve Elveren ile birlikte oturduğumuzda, (onlar serginin yapımcıları) nasıl bir şey yapacağımızı düşündüğümüzde bunun bir retrospektif olmayacağını hemen gördük. Elimizdeki malzeme 1960'lardan, 70'lerden 2013'e kadar uzanan bir malzemeydi. Ve tuhaf bir biçimde 2013'te son yaptığım bir işle, 1960 veya 70'lerden yaptığım bir işi yan yana koyduğumuzda birden bire onların zamanlarını içinden geçerek birbirleriyle diyalogu olduğunu keşfettik. Ve sergiyi sıradan, çizgisel bir retrospektif olarak sunmaktansa bu diyalogu irdelemenin daha doğru olacağına karar verdik. Ve bu da bize küratörlerimin tanımladığı şekilde döneden işleri okuma imkanı verdi. Tüm bu dönemleri sadece birbirine bağlayan durumlar olarak görmektense, birbirleriyle olan ilişkilerini görmeye ve yeni okumalar çıkarmaya başladı izleyici.

NU: SALT'taki serginiz üzerinden devam ediyorum. Bu sergide ilk defa hapishane gözlemlerinize dayanan eserlerinizi sergilediniz. Bu kadar zaman neyi beklediler? Ya da beklediler mi?

GK: Onlara dönmek hiç istemedim. Yani duygusal olarak değil, tamamen politik bir tavır olarak onlara dönmek istemedim. Bir şeyi hiç sevmiyorum; politik bir meseleyi ya da dramatik bir meseleyi birdenbire alkışlarla ortaya çıkarıp, sonra onun tüm başarısını toplamak. Ben o zaman onların yapılmasını ve bir kenara atılmasını istedim. Unutmamak için yaptığımı hatırlıyorum. O dönem öyle bir şeydi ki; evlerimiz basılıyor, bütün kitaplar yok ediliyor... Ondan sonra da bir patlama oldu. Herkes o dönemle ilgili bir şeyler yapmaya başladı. O dönemde de hiç açmak istemedim. Çünkü ben kimim ki altı ay hapis yatmışım, bunun izlerini tabi ki taşıyorum fakat sonra çıkıp bak benim hapishane resimlerim demek bana yakışmazdı diye düşündüm. Çünkü benim arkadaşlarım on sene, sekiz sene bütün bu süreçlerde yattılar. Sonra tekrar bir darbe oldu, tekrar yattılar. Dolayısıyla onların içinden benim çıkıp da hapishane resimlerimi göstermem söz konusu olamazdı. Fakat aradan zaman geçti. Ve bu çok da doğru bir zamanmış. O kadar iyi bir iletişim kurdu ki bu resimler insanlarla. Bana dönemle ilgili duygularını anlatanlar, gelip de dönem hakkında konuşanlar, ne zaman ne yaptığını kendisini nasıl etkilediğini anlatanlar... Dolayısıyla zamanlama çok doğruydu benim için. İyiki bunu yapmışım!

NU: SALT'tın oldukça az bir izleyici kitlesi varken, sizin serginiz oldukça ilgi gördü. Sizce bunun sebebi nedir?

GK: SALT'ın çok ilginç bir çalışma biçimi var. Sanat sergilerinden çok sanatın güncelliğinin paylaşıldığı bir yer diyebilirim. Şimdi aslında bu sergi bu çalışma biçiminin içine çok doğru oturdu gibi geliyor bana. Benle aynı derecede aktif, hareketli, dolaşım içerisinde, her şeyi bir araya toplayıp diyaloga açan bir sergi açıldı. Kısaca benim işlerimin bu noktada, SALT'ta diyaloga açılması bu serginin başarısını arttırdı ve biz bu sergiyi konuşmaya açtık diye düşünüyorum.

NU: Peki Türkiye'deki sanat dünyasına bakacak olursak, kesinlikle değişmeli dediğiniz bir şey var?

GK: İyi kötü bir market var. Günceli yakalayabilmek, kendimizi var edebilmek ve uluslararası planda varolabilmek için harcanan müthiş bir çaba var. Beni şaşırtan binlerce şey var. Aksaklıklar yok mu, tabi ki var. Ama ben bütün bu durumun tüm aksaklıklara rağmen bir yere doğru hareket ettiğine ve iyi işlediğine inanıyorum. Bu tutumumla tabi eleştirilebilirim ama başka tür bir çözüm varsa onu da bana gösterebilir diyelim. Buna karşılık bana kalırsa devletin de kendini bir şeyler yapmak zorunda hissedeceği bir zaman gelecektir muhakkak. Bekleyenler olabilir ama ben hiç beklemedim. Bekleseydim katiyen burada olmazdım. (Gülüyoruz.)

NU: Gerek Bienaller, gerek sergiler olsun birçok kez yurtdışında çalıştınız. Peki yurtdışına gidip orda çalışmanın zorlukları veya kolaylıkları neler?

GK: Ben 1990'dan beri uluslararası sanat sistemi içinde çalışıyorum. Bunun yanında 90'dan itibaren ilişki kurduğum alternatif sistemlerin içinde de çalışmaktayım. Yani hem müzeler, Bienal'lerde yer alıyorum, hem de küçük bir aktivist hareket, ya da işte küçük bir sanatçı topluluğunda da işler yapabiliyorum. Ve bunların bütün doğrularını ve yanlışlarını çok iyi biliyorum. Çünkü hepsini fiilen yaşadım. Bir sergiye birinci sınıf biletle ve yedi yıldızlı bir otelde kalmak üzere davet edilebilirken; ertesi ay gidip arkadaşlarımla zar zor bulabildiği bir küçük odada kalıp, onların gerçekleştirdiği müthiş atak ve müthiş zengin bir sözü olan sergiye katkıda bulunduğumu bilirim. Hem de beş kuruş almadan. Hep en üst ve en alt yan yanadır. Ki zaten bir anda bu küçük işlerden biriyle Bienal'den birinin dikkatini çekerek, yine beş yıldızlı otellerde kahr olursun. (Gülüyor.)

NU: Peki ya Gezi olayları. Cihangir'de oturduğunuz düşüncecek olursak, gazdan siz ve sanatınız ne kadar etkilendi?

GK: Gazla ilişkim felaket. Ben astımım. Gazlar buralarda atıldı. Pencerelemin altından evin içine dahi girdi. Evde de maske takmak zorunda kaldığım anlar oldu. Ama bütün olayları, kanal kanal, televizyondan kaydettim. Ve sekiz saate yakın bir arşivim var.

NU: Müthiş bir arşiv! Penguenleri de çektiniz mi? (Gülüyoruz.)

GK: Penguenleri çekmedim. Maalesef. (Gülüyor o da.) Evet müthiş bir arşivi! Biliyorsunuz eski Taksim olaylarıyla ilgili bir filmim var benim müzede de gösterilen. Onlar da aslında televizyondan alınmış, görüntüsü düşük şeylerdir fakat bu yeni görüntüleri ne yapacağımı düşünüyorum hala.

NU:Bitirmeden önce son bir sorum var; belli bir süre farklı üniversitelerde öğretim üyesi olarak bulunmuşsunuz. Eğitimciliği neden bıraktınız? Ve de genç sanatçılara ve sanatçı olmayı arzulayanlara söylemek istediğiniz bir şeyler var mı?

GK: Eğitimcilik kafamda var mıydı yok muydu bilmiyorum ama 1975'te kızım doğdu, hapisten yeni çıkmış. İki sene de kocam askere gitmiş gelmiş. Benim bir işe girmem gerekti. Tatbiki Güzel Sanatlar'dı bu Marmara Üniversitesi'nin adı önceden, orada bir asistanlık sınavı açıldı. Sınava girdim, kazandım ve beklemediğim bir şekilde eğitimci oldum. 1981 yılında tezimi de verdim, hoca oldum. Fakat bir anda şeyi gördüm eğitimcilik çok ciddi bir iş. Sanatçılık da çok ciddi bir iş. Koydum ikisini de önüme; dedim ya ben bunu olurum, ya da öbürünü. O zaman benim misyonum sanatçılık ağır bastı. Madden çok ciddi bir işi bıraktım arkamda. Ama o karar benim hayatımın en önemli kararlarından biriydi. Belki genç sanatçılara bunu tavsiye edebilirim. Seçim yapmaları lazım. Sanat bir hayat ister. Onu vermediğin takdirde çok zorlanırsın. Olmaz demiyorum ama çok zorlanırsın. Fakat eğitimciliği tam anlamıyla bırakmadım. Zaman zaman workshoplar yapıyorum, seminerler veriyorum hala. Misafir akademisyen olarak da çalıştım. Ama hepsi bunların kısa dönem işler, işlerdi. Zaten de öyle olmalıydı, işimin içerisinde yürütemeyecek durumdaydım.

NU: Umarım sizi çok yormadım. Biraz da sizinle konuşma isteğinden dolayı bu kadar uzadı.

GK: Hayır, hayır! Ben şeyden korkarım. (Kayıt cihazını işaret ediyor.)

NU: Bir problem yok. Becermişiz. (Gülüyoruz.) Tekrar çok teşekkür ederim bu harika röportaj için.

Ve 'İyikigeldin'ler, 'çok teşekkür ederim'ler içerisinde veda ettiğimiz birbimize ✨

GÜLSÜN KARAMUSTAFA • INTERVIEW

Gülsün Karamustafa, one of Turkey's prominent contemporary artists, has been capturing moments and reflecting current events utilizing historical and visual references since 1970. Karamustafa talks about her life as an artist and her recent exhibition "A Promised Exhibition" held at Salt Beyoğlu. This exhibition approaches subjects such as immigration, localness, identity and cultural diversity and offers multiple perspectives through various media such as painting, video and installation. It is evitable to witness the socio-cultural history of Turkey in these works. In the interview, Karamustafa shares her perspective of art and the personal experiences that held significance in the creation of her latest works.

SELÇUK ARTUT

Türkiye’de Sabancı Üniversitesi’nde akademis-yen olan Selçuk Artut, sanatsal işlerinde işitsel, performans ve etkileşim sanatı gibi alanlarda yoğunlaşıyor. Akademisyen ve sanatçı kimliğinin yanı sıra, Replikas adlı grup ile profesyonel müzik hayatına devam ediyor. Kendisiyle ofisinde röportaj yapma fırsatı bulduk. İşte bizimle paylaştıkları.

NU: Öncelikle, matematik bölümü mezunusunuz fakat daha sonra Londra’da Sonic Art okumuşsunuz. Bu kararı nasıl verdiniz anlatır mısınız?

SA: Olur, seve seve. Öncelikle ben lisedeyken bir bilim adamı gibi yetiştirilmek üzere büyütüldüm. Fen Lisesi’nde okudum. Ders dışı faaliyetlerde hep aktiftim. Çünkü derste tatmin olmadığım zaman beni doyan şeyler bunlardı. Ve bunlardan biri de müzik oldu mesela. Üniversitede de devam etti bu. Sonuçta bassçı olarak, üniversitenin üçüncü yılında bir grupla çalmaya başladım, Replikas ile. Daha hiç albüm yoktu. Çaldığımız yerde iki, üç tane seyirci vardı ve tamamen kendi müziğimizi yapıyorduk. Fakat ilerlemeye başladı. Ve şeyi hatırlıyorum, mezun olduğum yıl, müziğe devam ediyordum. Bitirme tezimle alakalı bir süper bilgisayara denklem giriyordum, ve sonucu yedi, sekiz saatte geliyordu. Okulda denklemi girip, bara çalmaya gidip, sonra da program bitince gece yarısı dörtte bilgisayarın başına oturup devam ederdim. Hep müzik ve matematik beraber ilerledi o zaman benim için. Bitirme aşamasında tez danışmanım bana şey diye sordu “Matematik için doktora gitmek ister misin?”. Önemli prestijli bir matematikçidir ve Princeton’da da ders veriyordu. Bu teklif de Princeton’da yapılacak bir doktora önerisiydi. Ben yok dedim, müziyen olmaya karar verdim dedim. Onun kafası karıştı. Dedğim gibi bilim adamı olmak üzere yola çıkmıştım ama o noktada cesaretlendim. Ya uygunlaşmanın yanıtydı ya da deli cehaletiydi belki.

NU: Aslında birçok insanın kafasını karıştıracak bir teklif düşününce. Princeton...

SA: Ama ben çok nettim. Dedim ki ben müzisyen olmaya karar verdim. Neyse okul bitti. Biz ilk albümümüzü kaydettik. İsim yoktu. Ne yapacağımı bilmiyordum. “Şans kuvvetliden yanadır” diye bir söze çok inancım vardır. Ne yapacağım falan diye düşünürken, başvurduğum yerlerin birinden cevap geldi. Bilgi Üniversitesi’nde asistan açığı vardı. Asistan olarak üniversitede çalışmaya başladım. Yani asistanlık beni hayatta tutuyordu. Hala çok seviyordum matematik anlatmayı; müzik ise devam ediyordu. Gittikçe profesyonelleşti.

Ve 99 yılında Sabancı Üniversitesi tarafından biz *Genç Akademizli Sanatçılar Birliği*’ne davet edildik. Selim Bırsel ile o zaman aşına olduk, tanışık olduk. Görsel Sanatlar ve İletişim Tasarımı programı yeni kuruluyordu Sabancı’da. Ve buraya ses konusunda ders verebilecek bir eğitmen aranıyordu. Bana sordular, çünkü çok aramışlar ama buranın yapısına uyan birini bulamamışlar. Buranın yapısını bilenler söyleyebilirler ki, burada son derece disiplinler arası bir yaklaşım her aşamada uygulanmakta. Ben matematik mezunuydum. Onlar da interdisipliner birini arıyorlardı. Dersin içeriği ne olacak diye düşündüm. Ses ve görüntü. İyi ben düşüneyim dedim, biraz araştırayım dedim. Dünyada örnekleri var mı? Son derece az. Konuyla alakam var ama arada kaldım. Sonra aradılar tekrar ders vermek ister misin? Biz senin bu ders için uygun insan olduğunu düşünüyoruz dediler. Benim yüksek lisansım dahi yoktu. Ben de düşünmüyordum vermeyi dedim. Yine çok nettim yani. (Gülüyor.) Ama hadi bir deneyelim falan derken, dedim deneyelim. Part time başladım Sabancı Üniversitesi’nde. Aynı zamanda Bilgi Üniversitesi’nde asistandım hala. O zaman da 25 yaşındaydım.

Fakat çok başarılı bir dönem geçti. Çıkan işler gerçekten de herkes için çok olumlu oldu ve devam edelim başka ne ders verebilirsin sen dediler. Ve böylece bugüne kadar geldim.

Fakat 2005 yılına gelince, dedim niye ben istediğim şeyle ilgili yüksek lisans yapmayayım ki ve yüksek lisansa başvurdum. Bu noktada şeyi de fark etmiştim; üniversite aslında benim için bir olgunlaşma süreciydi. Ne okuduğum çok da önemli değildi. Yapabildiğim bir şeyi okumak hayatta bana mutluluk verecekti ve ben de matematiği severek okudum. Neyse, ya ses ya da interaktif sanatlar gibi bir şey üzerine yüksek lisans arzum vardı. İyi yerlerden de kabuller geldi ama hayatta karar verirken paralel bir çok olabilecek şeyle beraber ilerlemek lazım. Amerika’dan çok iyi bir okuldan kabul alsam da tercih etmedim. Biliyordum ki gitseydim Türkiye’deki hayatım sona erecek. Müzik yapmak istiyorum, devam etmek istiyorum. Bunu birkaç defa daha dile getireceğim. Bu benim için varoluş sebeplerinden bir tanesi. 98 yılında başladığım bu serüven, aynı grupla 18 yıldır devam ediyor ve bir türlü bırakmadım. Londra’ya gittim yüksek lisans için ama Türkiye’ye gelip gidip albüm kaydettik mesela. Buradaki ayaklarımı tutan şeylerden biri hep Replikas oldu. Bir buçuk yıl içinde yüksek lisans bitince Sabancı Üniversitesi’ne döndüm tekrar ve burada yüksek lisansın koordinatörlüğüne getirildim. Kendimi daha çok yüksek lisans dersleriyle uğraşırken buldum.

Ve derken bu sefer de felsefeye ilgi duymaya başlayınca; 2008 veya 2009’da İsviçre’de bir doktora programına başvurdum. O da yeni bitti. Dolayısıyla matematik, ses sanatı ya da sessel sanat diyelim, sonra da medya iletişim felsefesi okudum. Matematik, sanat, felsefe hayatın üç eklemini akademik olarak tatmış oldum. Hani disiplinlerarası yaklaşım diyorsak, bunların hepsi ayrı ayrı diller ama birbirleriyle çok güzel konuşan diller. Şimdi de burada bunlarla alakalı dersler vermeye devam ediyorum.

NU: Sizinle Galeri Zilberman’daki kişisel serginiz hakkında konuşmak istiyorum. Öncelikle girişte bir videonuz var. Sizi sanat süreci halindeyken izliyoruz sanırım. Buradan yola çıkarak sanat sürecini de sanatın bir parçası olarak gördüğünüzü söyleyebilir miyiz? Yoksa videonun başka bir amacı mı vardı?

SA: Başka bir amacı var. Yine net yanıt vereceğim. Şimdi bir sanatçı olarak, bundan önceki sergimde de yine teknolojiyi barındıran işler yaptım. Kisinin ortak bir dili vardı. Estetik olarak farklı yansısı da, ikisinin de barındırdığı; ortak zemin içerisinde, son derece kompleks bir teknolojiyi kullanarak, bunu asla göz önüne getirmemeleriydi. Oradaki video, diğer odadaki Analog Pkseller adlı işi nasıl ürettiğini anlatıyor aslında. Bir nevi kamera arkası görüntüleri olarak da düşünebilir. Daha önceki sergide bu süreci tamamen saklamıştım. Ama kataloga koymuştum. Bence bu nasıl çalışıyor üzerinden eser okumak doğru değil çünkü. Eser sadece bakarak okunmalı. Bir usta analizi olmamalı. Girişteki videoda ise süreci gördüğünüz zaman, o işin ne kadar ince ince yapıldığını farkına varıyorsunuz. Ben aslında mutfağı saklamayı, ikinci kademede göstermeyi seviyordum. Çünkü birinci buluşma eserlere son derece yalın, hatta önyargısız olmalı. Herkes kendinden bir şeyler koyarak o hisleri okuyabilmeli.

NU: Daha önce sanat işinin içindeki teknoloji kompleksliğini göstermemeyi seçmişsiniz. Şimdi göstermeyi seçmeniz sebebini nedir diye peki?

SA: Aslında, o da bir bulmaca. Mesela sen de fark etmemişsin gözüküyor. Ben de bunu seviyorum. Farketmemen kötü bir şey değil, yanlış anlama. İyi bir şey bence. Çünkü videoyu sonuna kadar izlemek gerekiyor ve sekiz saat falan sürüyor video. İnsanların işlere bakıp yanlış anlamalarından müthiş haz duyuyorum. Onları o kandırılmışlıklarıyla bırakmayı çok seviyorum. O bulmaca böyle bir sohbetle, ve ya bir yazıda falan ortaya çıkan bir şey.

NU: İzleyici izlenen konumuna getirdiğiniz işleriniz var. Hiç değilse ben öyle hissettim diyebilirim. Sürekli bir korku, endişe hali hakimdi serginizi gezerken üstümdü. Gerçekten yaratmaya çalıştığınız duygular bunlar mıydı?

SA: Günümüzde doğallaştırdık ama her yerde kamera var. İşin içerisine kamera dahil olduğunda, kayıt etme tartışmanın bir parçası illa ki oluyor. Ama sergide hiçbir kayıt alınmıyor. Yapılan şey o an oluyor ve yok oluyor. Fakat o ilk Gördüğün Gördüğün Değil odasına girdiğinde, bir karmaşaya itiyorum yine de. Odaya girdiğin zaman hiçbir şey görmeyip de yerde gölgesini gördüğün zaman nesnenin başlıyor zaten o karmaşık duygular. Aslında işin birinci katmanı algısal karışıklık yaratmak kaygıdan önce. Çünkü sanatın illüzyonla beraber ortak yanları var. Çok seviyoruz algıyla oynamayı, var olmayı göstermeyi. Çoğu insanın yine ‘nasıl çalışıyor bu’ bakışları komik kısmı bu işin. Ama orda sorulacak şeyler daha felsefi şeyler bence; yokluğun temsili, girdiğin zaman olmayan sanat nesnesinin mekanda varlığı vb. bu tür şeylerin sorgulanmasını daha kıymetli buluyorum açıkçası.

NU: Oyun oynamak, şaşırtmak dediniz. Onun üzerine bunu sormak yerinde olacak sanırım. Ben sizin yazdığınız sergi metnini okurken, metnin sonundaki bir nevi absürd kalan bir cümle dikkatimi çekti: “Özellikle de sineğin adını hatırlayamadığın zaman...”. Daha sonra da Radikal’da çıkan bir röportajınızda öğrendiğim üzere bu sözü ve Analog Pkseller işinizi aslında Bayram Candan’a ithaf etmişsiniz. Biraz hikayelerinden bahsedebilir misiniz?

SA: Daha önce de dediğim gibi, bir şeyleri çok aşikar olarak sunmayı insanlara haksız olarak görüyorum. Bence herkesin biraz düşünerek ulaşması lazım. O kadar mantıklı bir metni okuduktan sonra sonunda absürd bir cümlenin kalması bir vurgu aslında. Çoğu insan gerçekten sinek nereden çıktı diyip unuttu bile. Burada ders veriyordu Bayram Candan, birkaç sene önce ayrıldı. Onu kaybettik amansız bir hastalık nedeniyle. Benim için çok ağır bir dönemdi. Analog Pkseller işimi de ona ithaf ettim. Çünkü onun 2007’de yaptığı bir ses işiyle konuştuğunu düşünüyorum. Öyle başlamamıştım ama iş bitince öyle olduğunu gördüm. 2004’te sanırım saatlerle ilgili bir iş yapmıştı. Orda saniyesi olan saatlerin, saniyelerini çıkarıp oraya telden küçük heykeller yapmıştı. 700 küsur tanesini aynı odaya yerleştirdi. Ve hepsinin bir arada çıkardığı ses, gürültü halinde salınım yapan kaotik bir şeydi. Biraz onla konuştuğumu hissettiğim için ve dediğim gibi taze bir hatırası var bende, bu sebepten Analog Pkseller işimi ona adadım. Sinek hikayesi ise yine beraber yaşadığımız bir hikayeydi. İzmir’den İstanbul’a dönüyorduk. Hatta galiba benim arabamdayız, yaz mevsimi. Arabaya bir tane karasinek girmiş. Camları kapatıp onu İstanbul’a götürmeye karar verdik. İstanbul’a gelince de camları açtık. Klimam da yoktu, o sıcakta verdiğimiz kararı deli gibi yapmıştık yani. Sonra da o sineğe bir isim verdik... de o sineğin bir türlü ismini hatırlayamadık. Biraz onu söylüyor yani o cümle. Ve aslında o cümle de o kadar çok şey anlatıyor ki... İşte bunların anlatıldığı zaman görünebilir olmasını seviyorum. Dedğim gibi sorulmalı, düşünülmeli. Böyle bir motivasyon yoksa sadece bir yanlış anlaşılma, boşa atılacak bir metin olarak kalacak belki o cümle. Sorduğun için teşekkür ederim. Bence kıymetli.

Biz konuşmaya doyamamıştık ama sorular bitti, eller sıkışıldı. Heyecanla edilen üç teşekkür her seferinde verilen rica ederim cevabıyla Selçuk Artut’un ofisinden ayrıldık ✖

SELÇUK ARTUT ✖ INTERVIEW

The interview with Selçuk Artut, lecturer at Sabancı University in the Faculty of Visual Arts and Visual Communications Design program, focuses on his latest exhibition “Data Reality,” held at Galeri Zilberman, as well his experiences in combining mathematics, philosophy, music and art. His artistic activities are mainly focused on new media practices such as sonic arts and interactivity. “Data Reality” not only questions the functionality of art objects, but also creates a dialogue between the audience and the works. In “Analog Pixels” Artut’s production process becomes part of the exhibition, which plays tricks with human perception. In addition to his academic and artistic identity, Artut has been chasing his passion with a professional music career in his band “Replicas” since 1998.

“Not I, nor anyone else can travel that road for you.
You must travel it by yourself.
It is not far. It is within reach.
Perhaps you have been on it since you were born,
and did not know.
Perhaps it is everywhere - on water and land.”

Walt Whitman, Leaves of Grass

TEKERLEĞİN SONSUZ DÖNÜŞÜ

Otoban yolculukları birçokları için sıkıcıdır. Hızla dönen tekerlek, asfalttan teması hiç kesmeden, inatçı lastik yüzeyine uçsuz bucaksız, gri mesafeler kat ettirir düzgün bir yolda. Yürümekten farklıdır arabanın hareketi; yürüyüşte iki adım arasında ayaklar sırayla havalanıp, biraz ötede yeni bir 'yere' kavuşurlar. Yerkimimine yürüyüş boyunca kısa süreli nanik çekebilen ayaklar, belki de bu yüzden araba yolculuklarında çok sıkılır.

Otobanlar tekdüzedir. Yan yana şeritler, onları birbirinden ayıran düz veya kesikli çizgiler ile bir sistem önerir. Uzun ve sıkıcı bir sistem.

Bu yolculuklarda arabanın arka koltuğunda oturan çocuklar ise hayalperesttir. Sonsuz tekdüzelik ya arka arabadaki şoföre el sallamakla, ya da otobanın kenarında - pencereden görüldüğü kadarıyla - hızla akan ve değişen görüntülere hikaye bulmakla kırılabilir. Tekerleğin yerden teması hiç kesmeyen doğasının aksine, bu şekilde okuma yazma bilmeyen arka koltuk çocukları, ayaklarını yerden kesebilirler.

Çocuğa dar gelen pencereden neler görülmez ki? Yol kenarındaki eğimli su olukları gün karardığında, kurt yavrularının kaydıracağı haline gelebilir mesela. Annelerinden günün sadece bu vakti oyun izni alabilir kurt yavruları, çünkü ağır ağır inen lacivert gölge, ancak bu saatte kurtların koyu kürküne karışır. Yavruların insanlara görünmemeleri bundan. Kendileri hiç görülmeseler de pek eğlenir lacivert yavrular. Oluklardan birer ikişer, bazen arka arkaya bazen yüzükoyun kayıp oynarlar hem de dışarıda, hem de geç saatte. (Evet hala gelmedik !) Arabanın içinde ise ayaklar sallanıp uslu uslu oturulur. Kurt kaydırakları geride kalırken; başka şeyler çıkar pencereden. Bitmek tükenmek bilmeyen elektrik telleri, dünyanın çizgileri olur şimdi. Haritadaki enine boyuna çizgiler, elektrik telleri altında tekerlek döner durur. Yukarıdan geçen siyah çizgilere bakıp harita çizicisine pencereden bir selam yollanır, dünyanın en büyük haritasında, bu küçük kızın da unutulmayacağı umularak. Ama asıl konu bu değil.

Bu yolculuklardan birinde, ön koltuktaki büyük, yaşlıca bir kadının hikayesini anlatmıştı çocuğa. Köyde yaşayan ve ömrü boyunca doğduğu ev, evinin olduğu yol ve yol üzerindeki bir kaç komşu evi dışında hiç bir yer görmemiş, hatta köy meydanına bile inmemiş bir kadının hikayesini. Pazarsız, bavulsuz, arabasız bir hayat belki olsa olsa üç kilometrelik bir çizgi çizmişti adım adım. Kat ettiği mesafenin darlığının aksine gördüğü şeyler genişti kadının. Bir bahçe duvarına, saksı çiçeğine, komşu yüzlerine, eli

altı sene bakmıştı. Baka baka bahçe duvarındaki çatlağı görmüş, saksı çiçeğinde güneşe meyleden yaprakları seyretmiş, komşu yüzlerinde her bahar daha belirginleşen çizgilere dalmıştı. Daha da baktıkça, bahçe duvarındaki çatlağın içindeki örümcek ağını, saksı çiçeğinin güneşe meyleden yapraklarındaki incecik tüyleri, komşu yüzlerinde her bahar artan çizgilerdeki öngörüyü görebilmiş, hissedebilmişti. Kadın, ömrünü 3 kilometrelik bir çizgi üzerinde, adım adım, sonsuz şey görenek geçirmişti.

Ön koltuktaki büyüğün hikayesi biterken, çocuk otoban kenarında kalmış tek katlı köy evlerine bakıyordu. Pencere görüntüleri hızla geride kalmadan çatlak bir bahçe duvarı görmeyi arzuladı. Orada bir örümcek ailesi düşledi, yavruların başka türlü oyunlarını kurarak. Onların oyunu da etrafa korkunçluk saçmaktı belki. Şimdi mesela, tam da hava kararırken teyzeye pusu kurup bekliyorlar. Fakat araba hızla ilerliyor. Bu hızla imkan yok, bulduramayacak çocuk örümcek ailesinin çatlaklı duvarını, o halde sadece bir duvar görmek istedi pencereden. Gaz sesi. Bir başka köy daha belli belirsiz geride kaldı tekerlek sonsuz dönüşünü sürdürürken.

INFINITE CYCLE OF A WHEEL

Highway roadtrips are unexciting trips for the most of us. Fast spinning wheels running on an endless highway makes us lose the track of time. Highway journeys are monotonous trips accompanying gravity without pushing nature's limits. During these roadtrips, children that are sitting in the back seat are dreamers; witnessing the speed of time by the grey images changing constantly next to them as time goes by. On the backseat, inside the little dreamers' minds, these monotonous journeys take them to dreams and tales that are open to millions of possibilities. Betül's short story "Infinite cycle of a Wheel" is a journey of life and road, entering the worlds of children and the drivers' who is in control of the journey.

AKLIN UYKUSU'NDA

8 Şubat - 27 Nisan tarihleri arasında Arter'de gerçekleşmiş olan Marc Quinn'in "Aklın Uykusu" adlı sergisi, Quinn'in 15 sene içerisinde oluşturduğu 30'dan fazla eser ile doğa-insan ilişkisinde berrak bir yüzleşme sağlıyor.

Sergi ismini, Goya'nın "Aklın Uykusu canavarlar üretir" isimli, kendisini etrafında hayali canavarlar ve kabuslar eşliğinde resmettiği gravürden esinlenerek almış. Uyku halindeki kapalı zihinlerin yarattığı hayali canavarlarla, Goya, zorba bir düzen ve mutlak otorite karşısında yaratıcılığın tek başına bir şey ifade etmeyeceğini, ancak akıl ve bilinç ile anlamlı bir bütün oluşturabileceği kamsında. Aklını uykuya yatıranların kişisel canavarlarının eksik olmayacağını "Los Caprichos" serisindeki gravürlerde, karanlık atmosferlerle gösteriyor. Bu anlamda, Aydınlanma Çağı ve devrimin bir parçası olan Goya'nın insan doğasının karanlık tarafını yansıtsı ile Quinn'in bu konuyu ele alış biçimi birbirinden farklı. Marc Quinn, dünyayı ele alışında şok edici unsurlarla bir abartmaya ihtiyaç duymuyor çünkü dünyanın kendisi ona göre yeteri kadar şok edici...

"Aklın Uykusu" ideal ile gerçek, varoluş ile yokoluş durumları arasında kalan geçiş alanlarında dolanıyor. Global düzenin değerlerini eleştirel bir şekilde ortaya koyarken ve Quinn, zamanını olduğu gibi aktarırken uykunun tatlı haline kapılıp kapılmama seçimini karşındakilere bırakıyor. Herşeyin her an değiştiği yenilendiği günümüz dünyasında, kolay ulaşılabilirlik ve hızlı değişime rağmen insanların tarih içinde edindikleri zihinlerindeki duvarların kolay kolay kırılmadığını da gösteriyor. Serginin küratörlüğünü Arter'de önceden gerçekleşmiş Berlin De Bruyckere sergisinin de küratörlüğünü de yapmış olan Selen Ansen yapıyor.

Quinn'in "Self" adlı işi, kafasının kalıbını 4,5 litre kanını kullanarak dondurulmuş bir küp içinde sergilediği "Selfie" kültürüne kendi yaklaşımı... Kaçınılmaz yaşlanma sürecine karşılık insanın kendini "o an" içinde muhafaza etme tutkusunu kendini katarak sergilediği "Self", hayatın geçiciliği ile Quinn'in kendi başa çıkma biçimi. Marc Quinn'in kendi hayatına ait bir parçadan esinlendiği bir başka işi olan "Arzuya tutsak", kendi bitki koleksiyonundan 250 yaşındaki bonzai ağacının 3-d tarayıcısıyla 2 metre büyütülmüş hali. Bonzai ağacının ancak titiz bakım ver sabırla aynı boyutunda muhafaza edilişi ve öte yandan da bu kontrolün dışında ağacın doğal akışında alacağı durum. İnsanın bitmek bilmeyen kontrol arzusuna rağmen bunun devamlılığının imkansızlığını, doğa-insan ilişkisinde kontrolün değişkenliğini sorgulatan nitelikte.

"Aklın Uykusu" tek bir noktaya takılmadan birçok katmanı içinde bulundururken, hikaye anlatmaktan çok doğa, beden, kimlik, tarih ve coğrafya kavramları ile bir çok bakış açısına yer veriyor. Sergide insan bedeni kavramı Rönesans heykellerinin ideal oranlarından ve bu ideal dünyayı yansıtmaktan ziyade dünyanın gerçek, kusurlu halini ve bu dünyaya ait bedenleri ele alıyor. Zihnimizin yarattığı ideal kavramlar, altın oranlar ve mükemmel vücutlar yerine gerçek ampute bedenlerden oluşan heykeller serisinde kusurun estetiğini öneriyor. Kusur-kusursuzluk ilişkisini yansıtmada rolü olan işlerden biri olan "Chelsea Charms" heykeli, Amerikalı model Chelsea Charms'ın bir dizi göğüs ameliyatı geçirmiş bedeninin gerçek boyutuyla yapılmış, kusursuzluk tutkusunun abartılması durumunda kusura dönüşmüş hali...

Arter'in vitrininde bulunan "Dünyanın Kökeni" (Cassis Madagascariensis) dev bir bronz deniz kabuğunun yine 3D tarama teknolojisi ile büyütülmüş hali. Heykel, sanatın insanların tesadüfen sahilde deniz kabuğuna rastlamak gibi sonradan keşfedilen bir kavram mı olduğunu yoksa deniz kabuklarının omurgasız hayvanların evi işlevini görmesi gibi insanında doğasında hep var olan bir kavram olup olmadığını sorguluyor. Heykelin, dış kabuğunun sert yüzeyi geçmiş zamanın eskiliği ile donuk, iç kısmı ise şimdiki zamanın yeniliği ile parlıyor.

Ölüm kavramı da beden kadar üzerinde durulmuş bir öge olarak alevler içinde duran iskeletler, elinde kurukafası ile oturan genç kaykaycı heykeli ve Azrail görünümlü aslında Irak Savaşı'nda Ebu Garip hapishanesinde işkenceye maruz kalmış bir mağdurun heykelinde kendini gösteriyor. Yaşam-ölüm, yaratılış-yıkım arasındaki ilişki ve insan doğasının karanlık kısmı, kasvetli bir açıdan çok nefes aldırın, rahatsız etme dozunu aşmadan görülüyor.

"Et Resmi" çiğ ete yaklaşma ve büyütme ile onu soyutlaştırarak, görsel olduğu kadar fikir olarak da etkileyici. Bedene ait bir parçanın detaylarına odaklanarak evrensele ulaşmayı amaçlıyor. Mermer dokusuna benzeyen yağın dokusu ve kanın yoğun kırmızılığı ile kendi parçamızın karmaşık yapısının güzelliğini yadığatarak yansıyor. "Et Resmi"nin tam karşısında duran çıplak trans çift "Buck ve Allannah" modern zamanın "Adem ile Havva'sı... Bireylerin cinsel kimliklerinin kendileri dışındaki dünyaya olan bağımlılığı... İstemsiz de olsa onları yadırgamamız, onlarında karşılarında duran "Et Resmi"ni kendilerinden bir parçaya bakarken konumlandırılmaları, sanat eseri ve izleyicisi arasında ilişkisiyle sınırlı kalmayıp, eserler arasında da anlamlı ilişkiler kurmuş. Ampüte heykellerinde olduğu gibi tamamen gerçek hayattan modellendirilmişlerdir. Bu bağlamda, beden olarak trans olan "Buck ve Allannah", ampute heykellerde olduğu gibi normal-anormal skalasında sınıflandırmak, bir uca yerleştirmek yerine yadırgamadan kabul etmeyi öneriyor.

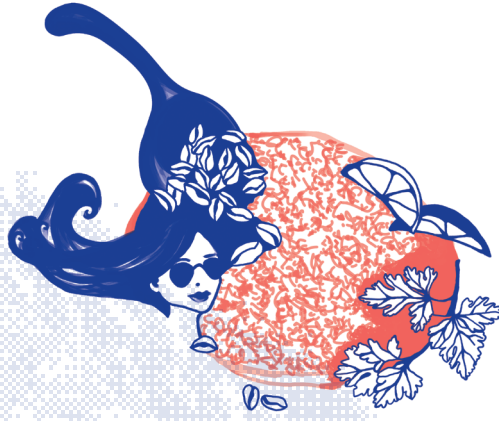
"Aklın Uykusu" gerçek ve hayal, sanat ve hayat arasındaki belirsiz bir geçişte... Bu belirsizlikte hikayenin sonu verilmemiş, yaratıcı ve hareketli bir süreç içinde ilerleyen bir konumda. Zorlama şaşırtma çabalarından uzakta hayatı ve gerçekliği ele alarak kendimizi şekillendirmede rol oynayan kimlik, doğa, beden, ölüm gibi ögelere standart estetik bakış açısından ötesini sunuyor...*

MARC QUINN ✕ REVIEW

This exhibition review is on Marc Quinn's "Sleep of Reason" shown at Arter this year. The works generally question the relationship between nature and human nature by addressing history, geography, the human body, and identity. The exhibition's title is inspired from Goya's famous engraving, "The Sleep of Reason Produces Monsters" c. 1799, in that its significance relies strongly on man's dependence on nature, the desire to control it, and the impossibility to manipulate it in the long run. Quinn's outstanding works, and what they question, are multi-layered creating an environment on the threshold of art and life, blurring the distinction between them.

EMRAH KAVLAK

VCD Yüksek lisans 2010 mezunu Emrah Kavlak ile ufak ama eğlenceli bir sohbet yaptık.

VACD okumaya ne zaman ve nasıl karar vermişsiniz?

Sabancı Üniversitesi'nde lisans yıllarında bilgisayar mühendisliği okuduğum sıralarda proje geliştirirken ve üretirken beni motive eden etkenin yazılımdan çok görsel tasarım ve arayüzler olduğunu farkettim. Lisans süresince VACD'den seçmeli dersler aldım ve çoğu zaman da almadığım derslere katılmaya çalıştım. Mezun olduktan sonra VACD bölümünde master programına başvurduğum ve olaylar gelişti...

Çalıştığınız ilk iş?

Staj ve üniversitede asistanlık yaptığım zamanlar dışında hep kendi isimde çalıştım.

Şu anki işiniz?

Koyugri adında bir firmam var. İnfografik / bilgi tasarımı, web tasarımı ve uygulaması, kurumsal kimlik ve poster/kapak tasarımları üzerine çalışıyorum.

Lisans öğrencilerine tavsiyeleriniz?

Buradan hayat dersi vermem biraz saçma olabilir ama motivasyon feci önemli bir şey. İnsanların motive olmadıkları bir konuya eğilmeye çalışmaları ve ya kendilerini zorlamaları, onları geri dönülmesi zor yollara çıkarıyor. Mutsuzluk başa bela. Üniversite eğitiminin bir katalizör olarak görülmesinin daha doğru olacağını düşünüyorum. Kişinin üniversiteyi salt meslek öğrenim yeri olarak görmemesi gerekir - öyleyse de orada olmaması gerekir. Artık teknik konuları öğrenmek azıcık google'da araştırma yapmanız ve - kapalı da olsa - youtube'den birşeyler seyretmeniz kadar basit. Üniversitenin 'bu şöyle yapılır' cümlesini kurmasını beklemektense enerjinizi, motivasyonunuzu ve becerilerinizi tetikleyecek yol yordamları ve vizyonları göstermesini beklemek daha mantıklı.

Radikal bir durum olmadığı sürece, yaratıcılık vahiyle gelmiyor. Başkalarının yaptıklarına baktıkça, araştırdıkça, deneyip yanlışlıkça yaratıcı fikirler türeyebiliyor. Her gün 'vay be!' diyebildiğiniz en az 5-10 proje bulup görmek sağlığa iyi gelir.

Kullanıcı odaklılık en çok gözardı edilen konulardan biri. Dieter Rams'ın özlü sözlerinden biri der ki: 'İnsanlara ve içinde yaşadıkları gerçekliğe karşı kayıtsız olmak tasarımın başlıca günahıdır.' Sonuçta başkasının sizden istediği bir duruma çözüm getirirken kendinize bir proje yapmıyorsunuz - kendinizden bir şeyler katarak kullanıcılar için proje yapıyorsunuz.

Uzun oldu, bana komple sayfa ayırırsanız? Şaka şaka. Ama şunu diyebilirim ki, ben hala kendimi öğrenci gibi görüyorum ve geliştiğime inanıyorum. Yapılmış ve yapılabilecek o kadar çok 'şey' var ki...

Severek takip ettiğiniz sanatçılar/tasarımcılar vb. kimlerdir?

Kişi ismi vermektense, kişilerin bulunabildiği bazı kaynakları yazmayı tercih ediyorum:

typographicposters.com
butdoesitfloat.com
fromupnorth.com
baubauhaus.com
designspiration.net

En sevdiğiniz şey? Ya da bu alanda çalışırken benim için olmazsa olmaz dediğiniz şeyler neler?

Hepsi aynı anda olacak şekilde:

İyi kahve ve iyi yemek. Güzelce kavrulmuş taze çekirdekleri öğütüp onlarla bir güzel demli kahve yapmak, lahmacun ve alinazik yemek, arada bir Çiya'da ismini söyleyemediğim şeyler götürmek... Bu ve bunun gibiler olmadan çalışmam düşünülemez.

Müzik = hayat. İş de hayatın bir parçası.

Arkadaşlarım, ailem ve tabii ki sevgilim. (Klişe oldu ama hakikaten öyle) *

INTERVIEW * EMRAH KAVLAK

This interview is conducted with an alumni, Emre Kavlak who has graduated from Computer Engineering from Sabancı University and completed his Master's degree on VACD. In this short interview, Emre Kavlak gives some suggestions to undergraduate students on how to spend the rest of their lives following their passions which they are motivated about. Specifically, he points out to the important role of motivation in our lives and how doing what they love leads people to success.

ArtNiyet yayını, her hafta toplantılarla bir araya gelerek şekillendirdiğimiz bir öğrenci gazetesidir. Bir öğrenim dönemi kapsayan bu süreçte her birimiz görsel sanatlar ve görsel iletişim tasarımına dair bilgilerimizi ve kişisel ilgi alanlarımızı bu gazeteye taşıdık. Bulduğumuz ortak noktalarda gelişen içerik, yayının tasarımı ve tavrına da yön verdi.

Bizler gibi grafik tasarıma ve sanata niyeti ve ilgisi olanların ilgisini çekmek amacıyla yola çıktığımız ArtNiyet ismi, asıl kelime anlamıyla da logo tasarımında eğlenceli yorumlamalar yapabilmemize ve gazetede yansıtmak istediğimiz dinamik ruhu okurlarımıza aktarabilmemize olanak sağladı.

Elde çizdiğimiz taslaklarla oluşmaya başlayan ArtNiyet logosu, ilk çizimlerde "art" kelimesine vurgusuyla dikkat çekiyordu. Hafta hafta gelişen taslakların ardından gelişen logoları, iki kelimeyi hem ayrı hem de bir bütün olarak okutabilmek kaygısıyla tasarladık. İki kelimenin birbirini tamamladığı son logo tasarımının ardından, çizimleri dijita ortama aktardık ve vektör haline getirdik.

Yine aynı tavrı ve dinamikliği sadece iki spot renk kullanımıyla ve mizanpaj tasarımıyla desteklemeye çalıştık. Okunabilirlik olgusunu aklımızdan çıkarmaksızın, aşırı tasarıma kaçmadan, tutarlı olduğu kadar değişken bir editöryal sistem yaratmayı amaçladık. Alışa geldiğimiz A4 kağıt boyutundan büyük olan A3 ve A2 kağıt boyutlarında tasarım yaparken görsel elemanların boyut ve yerleştirmelerini boş kağıda bakarak ve ölçerek belirledik.

Her hafta yaptığımız toplantı ve sunumlarla, koordine olmanın ve ortak bir proje çıkarmanın hem zorluklarını hem de keyfini tattık. Biz içeriği tasarımıyla bir araya getirmeye çalışan iki kişi olarak hem içerik hem de tasarım bakımından karar vermenin, karar veren taraf olmanın sorumluluğunu tattık. İçeriğin oluşturulması ve düzenlenmesi, gazetenin tasarımı ve baskı aşamalarıyla, editöryal tasarımın her adımını keşfettik. Matbaada iki spot Pantone renk ile çalışmaların nasıl düzenlenmesi gerektiğini, pre baskıya hazırlık sürecini ve maket basımından sonra tasarımın sıkı sıkıya kontrol edilmesi gerektiğini öğrendik. Makineden çıkan ilk baskıyla heyecanı hissettik.

Biz hem tasarım hem de organizasyon bakımından bir çok tecrübe edindik. Hiç yoktan içerik üretmenin ve üretilen bu içeriğin de tasarıma yansıtılmasının zorluğunu tattık. Tecrübe edinirken de eğlendik. Dileriz bizden sonraki dönemler de bizim Onur Yazıcıgil ve Stephanie Paine'nin danışmanlığında 10 kişi olarak başlattığımız bu yayını sahiplenir ve devam ettirirler. En önemlisi de bizim gibi eğlenirler.

Herkesi teşekkür ederiz *

DOCUMENTATION OF THE ARTNIYET PUBLICATION

"Artniyet" is a student publication that we have created through our weekly meetings where each one of us has been able to exchange their knowledge and share their personal interests on Visual Arts and Visual Communication Design. These mutual interests have created ArtNiyet's content and gave direction to design and mood of the magazine. Publication's name; Artniyet (Bad intention) aims to reflect our dynamic spirit to the readers whose intentions and interests are on graphic design and art. We have discovered every step of editorial design, from constructing and editing the content and designing to printing of the publication from scratch. It has been an important experience of design and organization. On its first issue, Summer 2014, we have created "Artniyet" as 10 people with the guidance of Onur Yazıcıgil and Stephanie Paine. We hope that following classes will continue to update "ArtNiyet", on following issues. We wish them to enjoy this process as much as we did. Thanks to everyone.